

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 86: Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v., udlændingeloven og lov om social bistand. (Behandling af asylansøgninger fra personer fra det tidligere Jugoslavien med midlertidig opholdstilladelse m.v.).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).
(Fremsat 30/11 94. Første behandling 6/12 94. Betænkning 13/12 94. Anden behandling 15/12 94. Tillægsbetænkning 10/1 95).

Der var stillet 4 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg skal kort kommentere de ændringsforslag, der er stillet af Venstre, Det Konservative Folkeparti og Fremskridtspartiet, og det ændringsforslag, der er stillet af regeringen.

Når Venstre for et par år siden sagde ja til midlertidig opholdstilladelse til tusinder af krigsramte, som først søgte asyl efter at have foretaget fri indrejse til Danmark, var det, fordi vi vedkendte os et særligt ansvar over for krigsramte mennesker i vor egen region, og den forpligtelse vedkender vi os stadig. Men forudsætningen for os var den samme som i dag, nemlig at beskyttelsen skal være af midlertidig karakter. Det er da også, hvad indenrigsministeren selv den ene gang efter den anden har lagt megen vægt på, helt op til den for os overraskende og uforståelige kovending sidste forår, hvor ministeren – uden at orientere os, endsiges forhandle med os – meddelte i dagspressen, at de krigsramte skulle ind i asylproceduren.

Da både Venstre, Det Konservative Folkeparti og Fremskridtspartiet ønsker at give de krigsramte en fortsat midlertidig beskyttelse, har vi stillet det ændringsforslag, som jeg om et øjeblik skal kommentere. Men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at for at demonstrere dette har vi allerede for et par måneder siden fremsat vort eget forslag om ændring af jugoslaverloven,

hvorefter den midlertidige opholdstilladelse skulle forlænges med et år.

Til det lovforslag, som vi behandler i dag, har vi endvidere stillet ændringsforslag om, at der i selve udlændingeloven indsættes en særlig bestemmelse, hvorefter der kan gives midlertidig beskyttelse i 7 år; herefter skal der træffes beslutning om, hvorvidt opholdstilladelsen skal gøres tidsubegrænset. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det, der står i betænkningen, er vores politik generelt; vi ønsker, at alle asylsøgere skal have midlertidig beskyttelse, for det ligger jo i flygtningebegrebets natur.

Forslaget er udarbejdet ud fra det, der har været Venstres politik i årevis, nemlig at mennesker skal hjælpes, så længe de er på flugt fra noget, men at flygtninge ikke uden videre skal være indvandrere. Ved at gøre tusinder af personer, der er rejst til Danmark gennem flere sikre lande og kunne have opnået beskyttelse i et andet land før indreisen til Danmark, til indvandrere, har regeringen derimod åbnet mulighed for en helt uoverskuelig tilstrømning, som ikke har set sin lige i den tid, Danmark har haft en udlændingelovgivning.

Jeg vil sige om regeringens ændringsforslag, at det må undre, at regeringen har ønsket at udsætte stadfæstelsen af denne lov i 4 uger ud over den dato, der havde været nødvendig. Statsministeren anførte jo i sit indlæg under andenbehandlingen, at det var kynisk, at et mindretal i Folketinget havde bedt om at få udsat tredjebehandlingen i 12 dage. Hvis statsministeren ikke selv ønskede at fremstå som kynisk, måtte statsministeren – hvis han ellers gider høre efter – jo forvente, at et flertal havde draget omsorg for, at Folketinget blev indkaldt, så snart de 12 søgningedage var forløbet. Men hvad gjorde statsministeren? Man må formode, han holdt juleferie. Flertallet har åbenbart ikke ønsket at afbryde juleferien for at vedtage dette lovforslag, og derfor får vi først tredjebehandlingen i dag.

Og for yderligere at skabe undren om, hvorvidt statsministeren nu også mener, at det, han kræver af andre, også skal gælde for statsministeren selv, har man besluttet først at sætte lovforslaget i kraft den 1. februar i stedet for det, der havde været naturligt. Når statsministeren mente, det var så kynisk, at lovens ikrafttrædelse blev udsat, og at det hastede så meget, havde det da været naturligt, om loven var blevet sat i kraft den 3. januar, og det havde også været muligt. Derfor undlader vi at stemme til regeringens ændringsforslag.

John Vinther (KF):

For så vidt angår de ændringsforslag, som Det Konservative Folkeparti har stillet sammen med Venstre og Fremskridtspartiet, kan jeg af mange gode grunde naturligvis fuldt ud henholde mig til de betragtninger, som fru Birthe Rønn Hornbech just har fremført.

For så vidt angår regeringens eget ændringsforslag om ikrafttrædelsen, undrer det også os – når man betænker, hvor travlt regeringen havde med at få denne sag igennem – at man så nu vælger en senere ikrafttræden, end det havde været muligt.

Jeg kan heller ikke lade være med at konstatere med en vis forundring, at regeringen ikke har valgt at benytte den længere tænkepause til at indlede forhandlinger med Venstre og Det Konservative Folkeparti, og at man heller ikke har brugt tiden til at indlede forhandlinger med de kommuner, der nu får problemet. Det kan vi ikke tolke på anden måde, end at regeringen ingen vilje har til at forhandle med Det Konservative Folkeparti og Venstre på dette område, og det lover ærlig talt ikke særlig godt for fremtiden.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil godt bede Venstres, De Konservatives og Fremskridtspartiets ordførere bekræfte, at der sådan set er sket en mindre kovending i løbet af julen – forstået på den måde, at det ændringsforslag, som nu er stillet fra de tre partiers side, betyder, at man er enig i regeringens, SF's og Enhedslistens forslag om en række vilkårsforbedringer.

Hvis det skulle ske, at Venstres, De Konservatives og Fremskridtspartiets forslag blev vedtaget – men det vil dog ikke ske – ville der være behov for præcis lige så mange boliger og præcis lige så mange arbejdspladser, og der ville være mulighed for præcis lige så mange familiesammenføringer. Kort sagt: Der ville være behov for præcis de samme ting, som regeringens, SF's og Enhedslistens forslag kræver. Jeg vil godt bede Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet bekræfte, at der er sket denne kovending i løbet af julen, og så har tænkepausen måske alligevel haft en vis virkning på de pågældende partier.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg svarer kun på Venstres vegne, men jeg kan henvise til den betænkning, der er afgivet, jeg

kan henvise til mange andre betænkninger, og jeg kan henvise til mange andre lovdebatter her i Folketinget. Jeg kan også henvise til en landsmøderesolution, der har været meget omtalt i dagspressen.

Der er ikke sket nogen kovending. Venstre siger præcis det, Venstre har sagt hele tiden. Venstre ønskede på et langt tidligere tidspunkt at give lejrflugtningene friere forhold, men vi vidste godt, at det ville skabe vanskeligheder, specielt med fagforeningerne. Og vi har altid anerkendt, at indenrigsministeren efter forhandling med fagbevægelsen fik skabt friere forhold.

Men vi ønsker at gå langt videre, og vi ville også meget gerne, hvis det kunne have ladet sig gøre, have gjort det på et tidligere tidspunkt. Vi mener fortsat, at der er alt for mange restriktioner. Vi har nemlig ikke den betonagtige indstilling, at opholdstilladelsen i udlændingeloven overhovedet bør hænge sammen med, hvilke forhold man skal have. Vi indførte netop en særlig lov for de jugoslaviske krigsramte, og vi var helt indstillet på, at de skulle have særlige forhold, fordi de kom fra et nærområde.

Men vi har også hele tiden sagt, at det skal ske efter forhandling med kommunerne, og det skal ske i takt med, hvad kommunerne kan magte. Derfor er det meget sørgeligt for os, som er et meget stort borgmesterparti, at læse en pressemeddelelse fra Kommunernes Landsforening om, at man ikke er blevet hørt, og at man kraftigt misbilliger indenrigsministerens ageren i denne sag. I øvrigt var det noget, jeg havde tænkt mig at tage op under den generelle debat. Men jeg er da glad for at få lejlighed til at sige igen: Vi siger såmænd det, vi altid har sagt.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes, idet 50 stemte for, 64 imod.

Ændringsforslag nr. 2 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 forkastedes, idet 51 stemte for, 64 imod.

Ændringsforslag nr. 4 vedtoges med 64 stemmer; 55 stemte hverken for eller imod.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Begivenhederne i forbindelse med andenbehandlingen af dette lovforslag hører til den type oplevelser, jeg ikke vil tænke tilbage på med glæde.

Den officielle begrundelse for Venstres initiativ til at indsamle underskrifter, så man i henhold til grundloven kunne udskyde tredjebehandlingen i 12 søgnedage, var, at man ønskede en folkelig debat om bosnierloven.

Imidlertid er der næppe megen tvivl om, at den reelle årsag var, at Venstre med udgangspunkt i nogle udtalelser fra Århusborgmesteren fandt en mulighed for at drille Socialdemokratiet. Det har enhver jo ret til, men man må sige, at Venstre greb muligheden uden smålig skelen til, hvad en udskydelse kunne betyde af usikkerhed og angst hos de mennesker, som loven omfatter.

En sådan fremgangsmåde kan vi jo hver især have vores mening om. Jeg skal ikke skjule, at jeg finder den kynisk over for de bosniske asylansøgere, og jeg finder den ubehagelig i relation til arbejdsformen her i Folketinget, fordi den kun alt for tydeligt afslører, at et mundtligt afgivet politisk løfte fra Venstre ikke holder længere end til det øjeblik, Venstre finder det opportunt at bryde det, og i den pågældende sag tog det mellem 5 og 6 dage.

Det har for mig altid været en af de fornemmelse ved arbejdet i Folketinget, at et løfte fra en seriøs politisk modstander ubetinget var til at stole på. Det er derfor med meget stor beklagelse, at vi nu må konstatere, at Venstre øjensynlig ikke længere ønsker at leve op til dette princip.

Jeg havde faktisk ikke tænkt mig at kommentere Venstres, De Konservatives og Fremskridtspartiets betækningsbidrag; jeg synes, det ville have været mest skånsomt at forbigå det i tavshed. Men når fru Birthe Rønn Hornbech under debatten før trak det frem, må jeg sige, at det er dog det ynkkeligste figenblad, jeg har set i min tilværelse, at Venstre, som altså selv tog initiativ til, at forhandlingen om lovforslaget skulle trækkes i langdrag, nu vender bøtten på hovedet og kommer frem til, at det hele er statsministerens skyld. Jeg tror faktisk, at det er en beskyldning, statsministeren kan tage sig relativt let.

Jeg synes også, det var hjertegribende at høre fru Birthe Rønn Hornbech tale om, at de bosniske asylansøgere her i landet skal have væsentlig bedre vilkår, end de har haft hidtil, og at det har Venstre ønsket meget længe. Nu kan jeg huske fejl, men hvis jeg ikke er ganske galt afmarcheret, stemte Venstre imod vilkårsforbedringerne, da vi stemte om dem for for et halvt års tid siden. Det synes jeg også man skal notere sig.

Og så til materien i dette lovforslag. Det kan der næppe siges noget som helst nyt om efter den meget lange debat, vi havde ved andenbehandlingen. Der har været disse tre ændringsforslag, vi lige har stemt om, fra VKZ. Der var heller intet nyt i dem; dem har vi diskuteret. Princippet om midlertidig opholdstilladelse, og hvor lang den skal være, har vi diskuteret ved forespørgsler og ved lovændringer 3, 4, 5 gange inden for de sidste par år.

Der kan vi kun sige, at vi ikke er enige i den tankegang, der ligger bag en midlertidig opholdstilladelse i 7 år. Det er oven i købet en midlertidig opholdstilladelse i 7 år, hvor man derefter skal tage stilling til, om de overhovedet skal have en permanent opholdstilladelse. Vi finder ud fra en medmenneskelig betragtning ikke, at det er rimeligt, at folk skal opholde sig her så længe uden at kende deres fremtidige status. Vi ønsker – og det tror jeg vi alle ønsker – at disse mennesker i videst muligt omfang kan bringes til at klare sig selv i vores samfund, og så skylder vi dem også, at de får klaring på, hvad det er for vilkår, de har her i samfundet.

Det er ikke motiverende for at blive rimelig tilpasset og integreret i samfundet, at man får at vide fra samfundets side: Jamen de første 7 år kan I under ingen omstændigheder få afklaret jeres sag; I kan måske efter 7 år få besked om, hvorvidt I kan blive her permanent eller ej.

Disse mennesker vil på det tidspunkt, hvor de får en tilladelse til at blive her permanent – og det får de 2 år efter, at der er taget stilling til deres asylansøgning – have været her i landet omkring 4-4½ år, nogle lidt længere. Det synes vi er alt nok på usikre vilkår, og vi synes, det er en urimelig måde at behandle mennesker på. De skal have klaring på, hvordan deres situation er her i landet. Den omstændighed, at vi giver dem mulighed for at blive her i landet, ændrer jo ikke ved, at en stor del af dem formentlig meget gerne vil hjem den dag, det overhovedet bliver muligt – hvis det bliver det – at vende tilbage til deres hjemland.

Det har aldrig for noget menneske været lyk-

ken at skulle flygte fra sit hjemland, og det er det heller ikke for denne gruppe. Bliver der ordnede forhold i det tidligere Jugoslavien, er jeg ganske overbevist om, at mange i denne gruppe ønsker at vende tilbage.

Men vi skal, så længe de er her, give dem anstændige vilkår, og hertil hører også, at de ved, at hvis det bliver umuligt at vende tilbage, kan de blive her på en permanent opholdstilladelse.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg vil sige til fru Dorte Bennedsen, at vi ikke beskylder statsministeren for at være den eneste, som er årsag til, at sagen er blevet udsat. Vi vedkender os, at vi udsatte sagen med 12 søgnedage. Men da statsministeren dengang sagde, at en udsættelse på 12 søgnedage var kynisk, forsøger vi blot at påpege inkonsekvensen i, at et flertal i Folketinget nu udsætter den yderligere 4 uger. Det er åbenbart ikke kynisk. Loven kunne være trådt i kraft den 3. januar, hvis man havde villet.

Jeg vil gerne sige, at jeg er meget glad for, at fru Dorte Bennedsen om vores ændringsforslag siger, at der ikke er noget nyt, for det viser jo, at fru Dorte Bennedsen har vidst, at vores forudsætninger hele tiden har været, at opholdet skulle være midlertidigt. Det er jeg glad for at fru Dorte Bennedsen har indrømmet heroppefra.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg ved ikke, om det er en indrømmelse at konstatere, at der har været rejst forespørgselsdebatter, der har været debatter i forbindelse med tidligere ændringer af udlændingeloven gående på midlertidighed/ikkemidlertidighed. Men hvis fru Birthe Rønn Hornbech gerne vil have en indrømmelse, må hun da gerne kalde denne konstatering en indrømmelse.

Jeg forstod, at Venstre efter nogen tøven fandt frem til, at de ville undlade at stemme til regeringens ændringsforslag om ikrafttrædelse af loven, fordi de syntes, det var – jeg ved ikke, hvad udtrykket var – umoralsk, eller hvad det var for et udtryk, fru Birthe Rønn Hornbech brugte, at der nu skal gå yderligere 3 uger i forhold til de bemærkninger, der kom fra statsministeren før jul.

Der er den meget, meget væsentlige forskel, at om forhåbentlig ikke ret lang tid, når der er stemt i denne sal, er situationen for de bosniske

asylansøgere fastlagt – så kender de deres vilkår. Så er det ren teknik, om loven træder i kraft i morgen eller den 1. februar; det er ganske underordnet. Det, der er væsentligt, er, at disse mennesker nu ved, hvad deres vilkår er fremover. Det var det signal, vi gerne ville have givet dem før jul, og som fru Birthe Rønn Hornbech på trods af givne løfter tog initiativ til at spolere.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det er jo fuldstændig rigtigt, hvad fru Dorte Bennedsen siger: Det afgørende er at få skabt klarhed om de bosniske krigsflygtnings situation, og den klarhed bliver skabt ved vedtagelsen; dér er ikrafttrædelsesdatoen i virkeligheden mindre interessant.

Selvfølgelig kunne man sige, at det ville være godt, hvis vi kunne sætte loven i kraft med det samme, men der er én meget væsentlig grund til, at der må gå et vist tidsrum fra vedtagelsen til ikrafttrædelsen. Grunden er, at der er en masse bosniske krigsflygtninge, som ikke har søgt asyl, men som er kommet til Danmark og har fået at vide: I skal ikke søge asyl, for I er her på midlertidige vilkår. Disse mennesker skal selvfølgelig have mulighed for at søge asyl inden lovens ikrafttræden, så de kan blive omhandlet af lovens paragraffer om, at de, der har søgt asyl, får deres sag behandlet i 1995.

Derfor er det meget vigtigt, at der er den tidsforskel imellem lovens vedtagelse og dens ikrafttræden, og det er meget vigtigt, at der herfra går en klar opfordring ud til de bosniske flygtninge om, at de skal sørge for at søge asyl for at blive omfattet af loven og få de fordele, der ligger i loven, og som vi åbenbart er enige om.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu bliver jeg da stærkt i tvivl om, hvorvidt det er ordføreren eller statsministeren, der bestemmer, hvad vi andre skal skældes ud for, for lige før jul var vi kyniske ved at udsætte tredjebehandlingen i 12 søgnedage. Nu forstår jeg på Socialdemokratiets ordfører, at det hele er ren teknik. Hvad skulle vi så med den vældige diskussion om det spørgsmål før jul?

Jeg vil gerne vende tilbage til det, fru Dorte Bennedsen sagde om sikkerhed og usikkerhed for de krigsramte. Det er sagt masser af gange – for det er den måde, man forsøger at argumentere på – at vi vil skabe usikkerhed. Nej, vi har

fremSAT lovforslag om at forlænge opholdstilladelsen med 1 år. Vi har forsikret, at vi ikke sender nogen hjem, så længe der er krig. Det er den sikkerhed, man kan give flygtninge.

Vi har oven i købet sagt, at vi gerne vil forbedre deres muligheder i landet. Vi vil gerne dygtiggøre dem med henblik på at komme hjem. Vi vil hjælpe dem med genbosætning. Se, det er en humanitær flygtningepolitik. Det andet er at gøre Danmark til et indvandrerland, til et multietnisk samfund. Det er vi imod.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Forskellen på Venstres, De Konservatives og Fremskridtspartiets forslag og det, vi behandler her i dag, er jo, at løbet er kørt, når der er trykket på knappen her i dag. Så er der ikke noget med, at man forlænger den midlertidige opholdstilladelse; så er løbet kørt. Så er der en lang, lang række flygtninge fra det tidligere Jugoslavien, som får den faste opholdstilladelse, som får lov til at blive her permanent.

Jeg vil godt lige vende tilbage til det, som jeg opfatter som klart hykleri fra regeringspartiernes side, nemlig at man klandrer V, K og Z for at undlade at stemme til ændringsforslaget om ikrafttrædelsesdatoen. Det har været berørt før. Det er jo sådan, at hvis regeringen havde villet det, hvis statsministeren havde ment noget med sin meget følelsesbetonede tale, da vi havde andenbehandlingen, kunne man allerede have indkaldt Folketinget til den 4. januar 1995 - jeg ved ikke, om statsministeren selv var færdig med at holde jul og nytår på det tidspunkt - det er jo sandheden.

Der er ingen grund til at gøre hykleriet større end højst nødvendigt, for når man fra V, K og Z's side undlader at stemme til ikrafttrædelsesdatoen, er det faktisk bare for at markere, at regeringspartierne er ved at komme lige lovlig langt ud.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Først en kort bemærkning til fru Birthe Rønn Hornbech. Jeg sagde, at det var ren teknik. Fru Birthe Rønn Hornbech må kunne forstå, at om lidt, når der er stemt om dette lovforslag, er bosniernes vilkår her i landet fastlagt. Det er de fra og med denne afstemning. Om loven så træder i kraft i morgen eller den 1. februar, det var det, jeg kaldte teknik. For det, der for mig er væsentligt, er, at det handler om de 17.000-18.000 men-

nesker, der sidder ude omkring i landet og venter på denne lov. De får deres afklaring i dag.

Så til fru Pia Kjærsgaard. Hvis jeg hørte ret, har fru Pia Kjærsgaard øjensynlig ikke læst lovforslaget eller har i hvert fald glemt indholdet, for der er jo ikke tale om, at disse mennesker får en fast opholdstilladelse i dag. Der er tale om, at de, som ikke får accepteret deres asylansøgning, får opholdstilladelse efter det, vi kalder 9.2.5. Afslaget kommer formentlig først om nogle måneder, og så får de en midlertidig opholdstilladelse i de første 2 år. Hvis de ikke inden 2 år har kunnet vende tilbage, får de på det tidspunkt, hvor de altså har været her imellem 4 og 5 år, besked på, at de kan blive her permanent.

Men det er simpelt hen ikke sandt, når fru Pia Kjærsgaard siger, at fra i morgen er der permanent opholdstilladelse. Det kunne man have overvejet, om de skulle have, men det er altså ikke det, lovforslaget indeholder. Det varer 2 år endnu.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det korte af det lange er, at den tryghed, som regeringen taler så meget om at man vil give de bosniske flygtninge, er en tryghed, der skal gøre dem til indvandrere. Det er vi ikke enige i. Vi vil give dem en tryghed for, at de kan få lov at blive her, så længe der er krig, og så hjælpe dem hjem og bistå dem med at genopbygge landet.

Det korte af det lange er så også, at den tryghed, som regeringen har talt så meget om, ikke betyder mere for regeringen, end at man hellere ville holde juleferie end at samles, da de 12 dage var gået. Det er en kendsgerning, man ikke kan komme uden om.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er altså ret irriterende, at hver evig eneste gang - og det er ikke bare i denne sag - man er uenig med fru Dorte Bennedsen, og det sker jo ret ofte for mig i hvert fald, så har man ikke forstået noget af det hele, eller også har man ikke læst tingene. Det er fru Dorte Bennedsens gentagne svar i Folketinget - en ualmindelig overlegen holdning.

Det er jo sådan, som jeg siger, at løbet er kørt, og at kommunerne gør oprør imod denne lov. Det er i virkeligheden sådan med hensyn til den tryghed, som har været fremført som argument så mange gange fra regeringspartiernes ordførers side i forbindelse med de bosniske flygt-

ninge, at der ikke er nogen forskel i forhold til, hvis man havde forlænget den midlertidige opholdstilladelse – aldeles ikke. Det var det, som regeringen burde have gjort sammen med Fremskridtspartiet, Venstre og De Konservative.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Regeringens flygtninge- og indvandrerpolitik er helt forfæjlet. Den er vilkårlig, den er uretfærdig, den er asocial, for den hjælper de forkerte på den forkerte måde, og den blander flygtninge- og indvandrerbegrebet sammen. Den, der én gang har maset sig frem i køen af verdens flygtninge, gøres til indvandrer og får tilladelse til familiesammenføring i et omfang, der går langt ud over hensynet til familiens enhed. Derved fører regeringen en politik, der hjælper færrest muligt frem for at hjælpe mange flere af de alderdårligst stillede, som ikke engang har ressourcer til at nå frem til Danmark.

Med vedtagelsen af denne ændring af udlændingeloven, forstærkes tendensen af uretfærdighed og tilfældighed i et omfang, vi ikke tidligere har set. Den ændring af udlændingepolitikken, regeringen nu ønsker at føre sammen med venstrefløjen, er ikke blot et opgør med mange års bredt samarbejde hen over midten her i Folketinget, den er et opgør med mange års udlændingepolitik.

Det er ganske enkelt en af de største ændringer i dansk politik i mange år. Det er en så markant ændring, at den vil få vidtrækkende konsekvenser for Danmarks fremtid. For med denne markante ændring af flygtninge- og indvandrerbegrebet må andre større grupper af krigsramte, der måtte søge til Danmark, naturligvis have samme retsstilling efter grundsætningen om lighed i forvaltningen. Jeg går ud fra, at regeringen er enig med mig i, at 20.000 algeriere eller 20.000 tjetjenere ikke kan blive behandlet anderledes.

På den måde lægges asylbegrebet for had, for det er præcis den midlertidige beskyttelse, den danske befolkning har forståelse for, men ikke, at Danmark igen og igen skal huse tusinder af nye indvandrere, og det er det, der åbnes op for nu.

Når vi ønskede lovforslagets tredje behandling udsat, var det i håb om, at i hvert fald statsministeren og finansministeren ville gøre sig overvejelser og åbent oplyse om de meget voldsomme konsekvenser af denne lov. Det var også i et håb om, at indenrigsministeren ville aflægge arragancen og tage en folkelig debat og vise blot

en smule ydmyghed og sagtomdighed over for den vældige opgave at forbedre forholdene for vore krigsramte, en forbedring, Venstre hele tiden har talt for.

Alligevel har indenrigsministerens tone fortsat været meget nedladende over for landets kommuner og alle, der har tilladt sig at have en anden mening. »Jeg ved bedst«, »Ministeren er vred på borgmestrene« og »Det er komisk« er blot et par eksempler på ministerens måde at kommunikere på. Det er den holdning, der lægger gift for debatten og for holdningen til vore udenlandske medborgere. Det er præcis den holdning, der gør det vanskeligt for landets borgmestre at fortsætte det ihærdige arbejde i kommunerne.

Reaktionerne er da heller ikke udeblevet fra ministerens egne partifæller. Det har vi kunnet læse sort på hvidt, også i Det Fri Aktuelt.

Alligevel har regeringen ønsket denne gennemgribende ændring af dansk udlændingepolitik gennemført uden så meget som at orientere, endstige høre kommunerne, der skal føre loven ud i livet. Det skulle gå så stærkt, at ministeren har indkasseret kritik fra Dommerforeningen, fordi der ikke var tid til at svare.

Vi i Folketinget har ikke kunnet få at vide, hvad det skulle koste, men vi ved jo fra sidste års redegørelse fra Finansministeriet, at udgifterne over en kort årrække vil løbe op i snesevis af milliarder kroner.

Hverken vi, de socialdemokratiske borgmestre eller kommunerne har overhovedet kunnet få at vide, hvorfra der skal skaffes boliger. Ministerens svar på dette varierer, alt efter hvem ministeren taler til. Den ene dag hævder ministeren, at der er skaffet flere tusind boliger, men når der kræves dokumentation, er ministeren tavs, for der er ingen dokumentation. Når dagbladet Politiken så dokumenterer, at ministerens påstande er usande, er ministeren på vild tilbageflugt. Det er ikke en måde at behandle Folketinget på, at vi ikke ved, hvornår der tales sandt.

Jeg kan godt forstå, ministeren har været ude i dagspressen med, at Danmark er ved at omdannes til et multikulturelt samfund, for ministeren har lovet plads til nye krigsramte, men vi kan ikke få at vide, hvor mange det drejer sig om.

Ministeren har administreret reglerne i udlændingelovens § 9 i strid med forudsætningen ved at give grupper af personer opholdstilladelse nærmest i bundter. Og på baggrund af de retningslinjer, der er udsendt til politiet om, at man

skal indberette, kan man frygte, at også de udlændinge, der gemmer sig for politiet, vil få opholdstilladelse.

Fortsat at tale om, at vi i Danmark har indvandrerstop, er at føre befolkningen bag lyset. Der lægges nu op til, at asylpolitikken i fremtiden vil gennemhulle indvandrerstopet i et omfang, vi aldrig har set tidligere.

I Venstre vil vi en helt anden vej. Vi ønsker en humanitær flygtningepolitik, der hjælper flest muligt, så længe de er på flugt fra noget. Vi ønsker først og fremmest at anvende ressourcerne dér, hvor vi hjælper flest. Vi ønsker at forbedre forholdene for de krigsramte, der befinder sig i Danmark, i det tempo, kommunerne kan magte det, og vi ønsker at give de krigsramte en forsikring om, at de kan blive her, så længe der er krig.

Vi tager afstand fra regeringens opgivende holdning over for krigen i Jugoslavien, som den livsvarige opholdstilladelse jo er udtryk for. Vi har fået meldinger om, at mange mener, det er en hån mod de danske soldater, politifolk, læger, sygeplejersker og andre danskere, der med fare for deres liv arbejder i fredens tjeneste i det tidligere Jugoslavien.

Vi tager afstand fra, at regeringen med denne politik indleder en genbosætning i Danmark og dermed demonstrerer, at erobningskrig og etnisk udrensning kan betale sig, og vi tager afstand fra, at Danmark bliver et multietnisk samfund.

Vi har i den ene debat efter den anden her i Folketinget forsøgt at få en samtale om, om dog ikke midlertidig beskyttelse kunne blive en del af vores udlændingepolitik, men det synes at være et socialdemokratisk dogme, at personer, der kommer til Danmark, skal blive indvandre-re.

Inden andenbehandlingen havde jeg sat min lid til, at statsministeren havde forstået konsekvenserne af de forestående ændringer og havde forstået, hvor væsentligt det er, at der her i Folketinget er et bredt samarbejde om dette så vigtige emne. Måske har Danmarks statsminister slet ikke fået informationer om konsekvenserne af dette sporskifte.

Når man læser indlægget under andenbehandlingen, må man græmmes over en statsminister, der ikke evner at sætte sin indenrigsminister på plads, en statsminister, der ikke synes at være klar over, hvor vigtigt det er, at man har sit eget bagland i orden i organisationen, og at man har de kommunale råd som medspillere.

En gennemlæsning af statsministerens indlæg afslører desværre hensynsløst, at statsministeren ikke evner, ønsker eller tør tage den politiske debat, ikke ønsker at finde frem til de berøringspunkter, hvor vi kan mødes, endside ønsker en saglig dialog om forskellene. Tværtimod demonstrerede landets statsminister, at han hellere bruger skældsord, foretager moralske vurderinger af andre partiers ordførere og hellere lader sig lede af personlige antipatier frem for at diskutere sagen og udvise politisk lederskab.

Det beklager vi meget i Venstre, for vi ved jo, hvor mange socialdemokratiske og liberale kommunalpolitikere der havde ønsket, at vi stod sammen i denne sag, men det var ikke muligt. Der var ikke nogen forhandling. Der var kun på indenrigsministerens kontor en kort, nedladende belæring og straffeprediken, og det skaber ikke et godt forhandlingsklima.

Fra i dag vil der ske historiske ændringer i Danmarks udlændingepolitik, og fra og med i dag har regeringen gjort op med det politiske samarbejdsmonster, som har hersket her i Folketinget i mere end 10 år i udlændingepolitikken. Det er en dødsensfarlig sejlads, regeringen har begivet sig ud på.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg skal ikke gå nærmere ind på at kommentere enkelthederne i fru Birthe Rønn Hornbechs ret ideologisk prægede tale, men jeg vil gerne stille et konkret spørgsmål.

Ordret sagde fru Birthe Rønn Hornbech, at der ville blive tale om familiesammenføring i et omfang, der går langt ud over hensynet til familien. Jeg vil gerne have at vide, hvad det betyder helt konkret.

Vi har nogle ganske bestemte familiesammenføringsregler her i landet, som handler om mindreårige børn og forældre over 60 år. Hvad lå der i den bemærkning?

Jeg vil da godt føje til, at der jo ikke er tale om familiesammenføringer i en størrelsesorden på, jeg kan ikke huske, om tallet var 20.000; jeg tror, hr. Uffe Ellemann-Jensen har været oppe på 50.000. Der har været et rundspørge til de folk, der er her i landet, og det kan formentlig komme til at dreje sig om maksimalt 1.000 pårørende, der kunne tænke sig at blive familiesammenført.

Lad mig så sige omkring kommunerne, at kommunernes stilling og de problemer, som eksisterer i en række kommuner - blankt indrøm-

met – jo ikke ændres ved dette lovforslag. Vi har lige hørt fru Birthe Rønn Hornbech tale smukt og flot om, at flygtningene skulle have gode vilkår og skulle ud i samfundet og skulle kunne få job osv. osv. Kommunernes vilkår ændres ikke, ligegyldigt om denne lov gennemføres eller den ikke gennemføres.

Der er visse kommuner – og her vil jeg godt indskyde, at Århus Kommune på trods af borgmesterens udtalelser ikke har en eneste bosnisk flygtning – der har nogle problemer i nogle boligområder omkring indvandrere og flygtninge, der er blevet samlet i store grupperinger, bl.a. også i Århus. Det er lige præcis det, regeringens Byudvalg har taget fat på. Der er sat de første 30 initiativer i gang, men det vedrører jo ikke denne her debat. Det er det, kommunerne er interesseret i at diskutere. De vil gerne have disse initiativer, som nu kommer i stort omfang.

Men det er simpelt hen ikke sandt, når fru Birthe Rønn Hornbech siger, at denne lovgivning påvirker kommunerne. Det gør den ikke.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne vende mig meget kraftigt imod det forsøg, der hele tiden gøres af Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet på at bruge boligproblemerne imod de bosniske flygtninge, for det er jo det, man gør.

Vi skal i næste uge her i Folketinget diskutere et forslag fra Enhedslisten om at give kommunerne en forbedret tildelingsrate af boliger bl.a. i pensionskassebyggeriet.

I forhold til det antal flygtninge, der skal skaffes egen bolig til, står vi slet ikke over for de problemer, som man fra borgerlig side forsøger på at mane frem. Som fru Dorte Bennedsen gjorde opmærksom på, skal vi fortsætte og udbygge byudvalgsarbejdet, således at kommunerne får de instrumenter, som er nødvendige for, at der sikres en rimelig fordeling bl.a. på boligområdet. Og det er absolut muligt. Vi har en lovgivning fra sidste forår, som omhandler kommunal boliganvisning i det private udlejningsbyggeri. Denne lovgivning må utvivlsomt forbedres. Den har ikke fungeret, det må vi erkende, men det kan den jo komme til, og på tilsvarende måde omkring pensionskassebyggeriet, som Enhedslisten har peget på. Der er mange muligheder dér, som slet ikke har været udnyttet.

Som fru Dorte Bennedsen også gjorde opmærksom på, er årsagen til, at der er opstået problemer i visse bestemte boligområder, alene,

at vi ikke har udnyttet de muligheder, der er for en kommunal boliganvisning for hele boligmassen. Det er den meget enkle løsning på det problem, og jeg vil meget opfordre de borgerlige til at stoppe denne usmagelige kampagne, hvor man bruger den danske bolignød, de danske boligproblemer, som et våben imod flygtningene.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Under debatten om ændringsforslagene til dette lovforslag var hr. Søren Søndergaard fra Enhedslisten heroppe og stille et spørgsmål til fru Birthe Rønn Hornbech. Han spurgte hende, om det ikke var således, at uanset om loven blev vedtaget eller ej, ville der blive behov for det samme antal boliger, job, familiesammenføringer osv.

Fru Birthe Rønn Hornbech gik op og tog en bemærkning, men svarede ikke på hr. Søren Søndergaards spørgsmål. Jeg tog så ikke ordet dengang, fordi fru Birthe Rønn Hornbech antydede, at hun ville komme tilbage til det i sin ordførertale.

Nu har vi hørt den. Hun kom ikke tilbage til det. Men i sit ikkesvar til hr. Søren Søndergaard sagde hun faktisk, at hun ville gå endnu meget videre med hensyn til at give de bosniske flygtninge bedre vilkår.

Men da vi altså ikke har fået svar på hr. Søren Søndergaards konkrete spørgsmål, vil jeg gerne fritte fru Birthe Rønn Hornbech ud. Er det ikke korrekt, at der ikke sker nogen ændring i de behov, der er for at tilgodese disse mennesker ved lovens vedtagelse?

Og så vil jeg godt føje en ting til. Fru Birthe Rønn Hornbech taler hele tiden om kommunerne og borgmestrene, ligesom mange mennesker siger »politikkerne de«, som om de alle sammen var ens. Det er misbrug, groft, utilstedeligt og uansvarligt misbrug at tale om kommunerne og borgmestrene. Der er mange af dem, der er vildt uenige eller differentieret uenige med fru Birthe Rønn Hornbech, og derfor kan hun ikke tage alle 275 af slagen til indtægt for sine synspunkter.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Det var interessant at høre fru Birte Rønn Hornbech holde sådan en tale, hvor hun virkelig pustedes sig op. Det var jo noget af en svada, vi fik. Man fik nærmest indtryk af, at folketingsflertal-

let her er skyld i krigen i Jugoslavien. Det ved jeg selvfølgelig godt at fru Birthe Rønn Hornbech ikke mener. Det konstaterer jeg bare. Der var ret meget pusten op her. Men det kan også være, Venstre har brug for det.

Der var én mangel. Det er den, jeg interesserer mig for, fordi Venstres ordfører jo interesserede sig meget for reaktioner i perioden her. Jeg har glædet mig over flere ting i perioden siden sidste debat, men den, jeg vil nævne her, forekom en aften, da jeg sad og så fjernsyn, og hvem dukkede frem på fjernsynsskærmen? En række Venstreborgmestre, som kom frem med et ægte humanitært synspunkt, en række Venstreborgmestre, som sagde, de var uenige i den linje, der var kørt her, og at man skulle køre en anden linje i forhold til de bosniske flygtninge.

Det synes jeg var opmuntrende, for det kræfter for mig, at holdningen i den danske befolkning er sådan, at der er ganske stor forståelse for, at et samfund som det danske ikke skal lade folk sidde i flygtningelejre år efter år – det er, hvad den her sag handler om – for det synes et flertal ikke at vi skal, og derfor vedtager vi loven her, som kan give de bosniske flygtninge den tryghed og dermed også den frist, som ligger i loven, så de kan få søgt om asyl, hvis de vil.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg vil svare på det, jeg kan nå.

Fru Dorte Bennedsen spurgte, hvad jeg mente med, at familiesammenføringsreglerne gik langt ud over hensynet til familiens enhed. Jamen det er der mange socialdemokratiske borgmestre der ved noget om, for det, det jo drejer sig om, er, at mennesker fra visse områder i verden rejser tilbage til hjemlandet og henter ægtefæller hertil. Det mener vi ikke er nødvendigt.

Vi mener, familiesammenføringsreglerne skal tjene til at beskytte den allerede bestående samlevende families enhed. Det har vi sagt gang på gang; men det, vi kan se af udviklingen de sidste 10 år, er jo, at den største indvandrer nation på trods af indvandreringstop er blevet fordoblet i løbet af 10 år, og det er ikke hensynet til familiens enhed, der har talt for det.

Så bliver det sagt, at kommunernes forhold ikke ændres ved denne lov. Nej, det er jeg også bange for. Med den attitude, indenrigsministeren har vist i juleferien, må man frygte, at der ikke er noget, der er ændret. Indenrigsministeren vil stadig væk ikke tale med kommunerne, og det kan man desværre ikke lovgive om – en

indenrigsminister, der ikke vil være indenrigsminister.

Så siger hr. Keld Albrechtsen, at vi bruger de danske boligproblemer som våben. Nej, vi forsøger at beskrive virkeligheden, og vi forsøger at beskrive danskernes bekymring. Jeg taler om dem, der har stået i boligkø i masser af år, og dem, der er hjemløse og slet ikke kan finde en bolig.

Så spurgte hr. Arne Melchior, om denne lov medfører ændringer med hensyn til, hvad der skal bruges af boliger, arbejdspladser osv. Jeg må sige til hr. Arne Melchior, at det kan jeg ikke svare på, for jeg har overhovedet ikke fået at vide, hvor mange boliger indenrigsministeren skønner at der er brug for.

Indenrigsministerens svar svinger efter, om hun bliver spurgt i radioen eller i Folketinget, hvor hun taler under ministeransvar.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu vil jeg starte med at komme med en meget personlig bemærkning til fru Birthe Rønn Hornbechs forrige indlæg. Fru Birthe Rønn Hornbech sagde, at folk, der havde arbejdet i det tidligere Jugoslavien eller havde kørt med nødhjælp eller havde været soldat og den slags ting, følte sig forhånet af den danske politik.

Det kan jeg ikke forstå. Jeg har selv været med til at lave nødhjælpsarbejde i det tidligere Jugoslavien, og jeg føler mig ikke forhånet af, at vi i Danmark behandler de bosniske krigsflygtninge ordentligt.

Jeg vil sige snarere tværtimod, for jeg kan fortælle fru Birthe Rønn Hornbech, at når man har været i Mostar, og når man har kørt turen fra Mostar op til Tuzla gennem landsbyerne og oplevet, hvordan befolkningen lever, og oplevet, hvordan den ikke lever, så forstår man godt, at der er et behov for, at vi her i Danmark behandler bosniske krigsflygtninge ordentligt. Det har man ikke noget problem med.

Så derfor rent personligt til fru Birthe Rønn Hornbech: Jeg er ikke en af dem, der føler sig forhånet. Jeg kender mange andre, som ikke føler sig forhånet. Jeg kunne måske godt tænke mig, at fru Birthe Rønn Hornbech også i denne her sag dokumenterede, hvem det egentlig er, der føler sig forhånet.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det er, som om Enhedslisten skal have patent

på, hvordan man behandler flygtninge ordentligt. Hr. Søren Søndergaard gav udtryk for, at det, man gjorde, var noget, man gjorde for at behandle de bosniske flygtninge ordentligt.

Vi er da alle her i Tinget enige om, at de skal behandles ordentligt. Det er der ingen der kan være i tvivl om. Spørgsmålet er, om det er nødvendigt at give de bosniske flygtninge et varigt ophold i Danmark for at behandle dem ordentligt. Er det definitionen på at behandle dem ordentligt? Det er jeg bestemt ikke enig i.

Hr. Keld Albrechtsen benyttede også en taktik, som vi ser igen og igen fra venstrefløjens: Man bruger boligsituationen som et våben imod flygtningene. Pludselig skal man udråbes til at have noget imod flygtninge, til at have noget imod de bosniske flygtninge. Overhovedet ikke!

Lad være med at blive ved med at skyde VKZ i skoene, at vi skulle have noget imod flygtningene. Det har vi ikke. Det, vi har noget imod, er de politikere her i Folketinget, som fører en politik, der er rivravruskende gal. Det er vi imod. Det er det, vi tager afstand fra.

Vi tager afstand fra, at i en situation, hvor vi i Danmark har tæt på 30.000 hjemløse danskere, kan man med et snuptag og et fingerknips sørge for, at der bliver bygget flygtningelandsbyer til et tilsvarende antal flygtninge. Det kan nemt lade sig gøre, men det selvsamme Folketing, der kan træffe en sådan beslutning, har ikke tid til at tage sig af de hjemløse danskere. Så er det, vi siger: Det er grotesk, og det er urimeligt. Hvori består det humane i det?

Det næste, man kan spørge sig selv om, er: Når man ved, at man for de samme penge kan hjælpe 10-12 gange så mange flygtninge i nærområdet, som man kan ved at tage dem til Danmark, er det så særlig human, at vi tager dem til Danmark? Nej, det er det ikke. Det er naturligvis mere human, at man hjælper ti flygtninge, end at man kun hjælper én flygtning. Det er det, vi prøver at gøre opmærksom på, og det er ikke flygtningenes skyld. Det er et flertal her i Folketinget, vi retter bebrejdelsen imod.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg har endnu seks korte bemærkninger, og det nærmer sig den tid, da vi skal videre i ordfører-rækken.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Birthe Rønn Hornbech påstår nu, at de borgerlige ikke vil bruge bolignøden som våben

imod de bosniske flygtninge, men jeg synes ærlig talt ikke, det lykkes hende at sandsynliggøre det.

Hvem har skabt bolignøden? Det har de borgerlige partier, som i 10-11 år havde regeringsmagten igennem 1980'erne. Nu bruger de den bolignød, som de selv har skabt, og disse mange tusinder af hjemløse, som Fremskridtspartiet ganske rigtigt gør opmærksom på at vi har. Ja, hvem har skylden for, at vi har disse hjemløse? Det har naturligvis ikke de bosniske flygtninge, nej, det har Venstre, det har De Konservative, som i alle de år, de havde regeringsmagten, har ført en politik, som havde som virkning, at vi nu har alle disse hjemløse. Og nu skal de problemer, som disse partier har skabt, bruges imod de bosniske flygtninge. Det er ganske enkelt så uanstændigt! Man skaber selv nogle problemer, man kaster danskere ud i hjemløshed, og så bagefter bruger man det oven i købet som våben imod vores flygtninge. Det er en politik, som – ja, det taler ganske for sig selv – er en form for social kynisme, som jo desværre ofte er indbegrebet af borgerlig politik.

Så meget om de borgerlige. Der ligger nu en mulighed for, at vi – det flertal, som har været med til at gennemføre den lov, vi vedtager her om lidt – i næste uge på fornuftig og konstruktiv vis kan gå videre med det byudvalgsarbejde, som kan være med til at løse de problemer, som findes i nogle af vores boligområder, og som kan give kommunerne fornuftige midler til at løse boligspørgsmålet, således at der bliver boliger til flygtningene, og selvfølgelig også således, at vi i boligpolitikken som helhed får gjort noget ved alle de problemer, som Venstre og De Konservative efterlod sig efter et langt årtis mørke på regeringsbænken.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Fru Birthe Rønn Hornbech svarede mig på mit spørgsmål om, hvad hun havde ment med sine bemærkninger om familiesammenføringsreglerne. Og så gentog hun regelsættet her.

Jeg havde meget svært ved at se, hvad sammenhængen mellem det, fru Birthe Rønn Hornbech sagde, og denne lov er. Derfor bliver jeg nødt til at spørge meget konkret – for der kan nemlig være en sammenhæng:

Det er efterhånden oplagt for enhver, at Venstre ønsker, at disse bosniere skal have midlertidig opholdstilladelse i mindst 7 år. Betyder det så, at Venstre ikke mener, at der skal være mu-

lighed for familiesammenføring i disse 7 år? Eller ønsker Venstre, at det nuværende regelsæt for familiesammenføring også skal omfatte denne gruppe?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg forstår udmærket fru Birthe Rønn Hornbechs tidsklemme: at hun ikke kan nå at svare på alle de spørgsmål, når hun har 2 minutter. Men så kan hun måske bede formanden om at få 5 minutter til at svare, som forretningsordenen giver mulighed for. Men det må hun jo selv om. Vi kommer alle sammen ud for det dér en gang imellem.

Men jeg vil gerne bede om svar på mit spørgsmål om borgmestrene. Det er urimeligt og utilstedeligt at sige: »politikkerne de«, for politikkerne er lige så forskellige som den befolkning, de er fremstået af. Og på samme måde er det en grov fordrøjning at sige: »borgmestrene og kommunerne de«. Nu kan jeg ikke huske, om det var fru Birthe Rønn Hornbech, der nævnte Thorkild Simonsen, ellers er det en anden, der i dag har nævnt borgmester Thorkild Simonsen fra Århus. Men han har jo selv klart sagt, at det ikke var bosnierloven, han vendte sig imod med sine udtalelser. Det var problemer af anden art, sammenhobning, såkaldte ghettoer og den slags ting, han tog op.

Men han har ikke udtalt sig til fordel for fru Birthe Rønn Hornbechs og Venstres synspunkter vedrørende denne her lov. Derfor er det også dér et misbrug at bruge ham over for befolkningen til at støtte modstanden mod den lov, vi skal vedtage i dag.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det er da fuldstændig korrekt, som hr. Tom Behnke siger, at man kan have forskellige vurderinger af, hvad der er ret og rimeligt med hensyn til, hvordan man behandler flygtninge. Det vil jeg da ikke bestride. Men det betyder jo ikke, at alle vurderinger er lige rigtige. Og det fritager én i hvert fald bestemt ikke for at argumentere for sine vurderinger.

Dér er det jo så heldigt, at der lige præcis om det, der hedder midlertidighed, er lavet en stor undersøgelse, som omfatter 10.000 mennesker, og som er kommet, siden vi havde debatten ved anden behandling. Den bliver præsenteret som et medicinsk pionerarbejde, og overskriften er: »Psykiske krøblinge af ventetiden«. Konklusio-

nen af den undersøgelse er såmænd meget enkel: Jo længere man sætter folk under midlertidige vilkår, jo længere man sætter folk til at vente, uden at de har vished for, hvordan de kommer videre i samfundet, jo mere syge bliver de, jo mere psykiske krøblinge bliver de, jo dårligere bliver de til bagefter enten at vende hjem til deres eget samfund eller, hvis det ikke kan lade sig gøre, til at blive integreret i et nyt samfund.

Derfor må jeg sige til hr. Tom Behnke: Jo, der kan være forskellige holdninger, men jeg ser da frem til at få nogle argumenter, der viser, at denne undersøgelse ikke er korrekt.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Birthe Rønn Hornbech for en kort bemærkning, og så går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg bliver så nødt til at svare hr. Arne Melchior først denne gang, for jeg har igen kun fået 3 minutter.

Jeg beklager naturligvis, at jeg ikke har talt med hver eneste borgmester. Men jeg har sendt breve ud til alle Venstres borgmestre og gruppeformænd. Og de holdninger, jeg får tilbage, er meget entydige, for de svarer til, hvad bestyrelsen for Kommunernes Landsforening har sagt om den behandling, kommunerne får.

Undskyld, at jeg sagde borgmestrene, jeg burde have sagt: Borgmestrenes af egen drift valgte repræsentanter. Den samlede bestyrelse i Kommunernes Landsforening udsendte en pressemeddelelse lige før jul, hvor man siger: Kommunernes Landsforening vil over for indenrigsministeren udtrykke kraftig misbilligelse af, at Landsforeningen ikke har haft lovforslaget til høring og dermed haft mulighed for en dialog om lovforslaget. Landsforeningen vil opfordre et bredt flertal i Folketinget til at gå sammen om at gennemføre en langsigtet løsning på flygtninge- og indvandrerområdet.

Det sidste har vi forsøgt. Det første er de bekymringer, jeg har videregivet fra de kommuner, jeg har talt med.

Hr. Søren Søndergaard kan ikke forstå, at der er nogle soldater og politifolk, der føler sig forhånet, for det gør han ikke selv.

Jeg kan jo kun sige til hr. Søren Søndergaard, at der kan være andre, der føler tingene på en helt anden måde end hr. Søren Søndergaard. Jeg er dog glad for, at han i en anden bemærkning

indrømmede, at der kunne være forskellige opfattelser. Men den ene var mere rigtig end den anden.

Lad mig med Voltaire sige: Jeg kæmper for mit synspunkt, for det synes jeg er det rigtige, men jeg vil til enhver tid kæmpe for hr. Søren Søndergaards ret til at mene, at hans mening er den rigtige.

Med hensyn til spørgsmålet om familiesammenføringer: Vi er imod, som familiesammenføringerne er formuleret i udlændingeloven. Vi mener ikke, der skal være den automatik, der er i dag. Det har vi sagt gang på gang. Men allerede den særlige jugoslaverlov giver jo mulighed for nogle begrænsede familiesammenføringer.

Det er sådan nogle ting, vi gerne ville have forhandlet om. Men vi fik ikke andet end en straffeprædiken i Indenrigsministeriet – i den sædvanlige tone, som vi kender fra TV-Avisen.

Så vil jeg lige spørge hr. Keld Albrechtsen, når det igen påstås, at vi bruger boligerne som våben: Mener hr. Keld Albrechtsen, at det er den dansker, der har boet i en bestemt kommune i 15 år – og i den kommune har stået på venteliste for at få en bedre bolig – der skal vige for en udlænding, der lige er kommet til Danmark? Det vil jeg godt have et klart svar på. Jeg kan sige, at vores svar er nej. Og de borgmestre, jeg har hørt fra, må jeg sige til hr. Arne Melchior, de kommunalpolitikere, jeg har hørt fra, svarer også entydigt, at de ikke vil diskriminere deres egne borgere, der har boet og betalt skat i deres kommune i en årrække. Deri ligger problemet. Det ville vi også gerne have forhandlet om, men det var der jo ikke mulighed for.

John Vinther (KF):

Fru Dorte Bennedsen indledte debatten i dag med at konstatere, at der næppe vil kunne siges ret meget nyt, al den stund vi havde en meget omfattende første og anden behandling. Lige netop den betragtning er jeg enig med fru Dorte Bennedsen i, men så heller ikke ret meget længere.

Fru Dorte Bennedsens ordførertale giver mig anledning til at komme med en generel betragtning om, hvor væsensforskellen mellem Folketingets flertal og Det Konservative Folkeparti er i denne sag.

Et af nøgleordene, når vi behandler dette spørgsmål, er tryghed. Hvordan skaber vi trygge rammer for de bosniske flygtninge?

Folketingets flertal mener åbenbart, at den eneste måde, vi kan skabe trygge rammer på, er

ved at gøre flygtningene til indvandrere. Deri er Det Konservative Folkeparti vildt uenig. Vi vil selvfølgelig meget gerne medvirke til, at de bosniske flygtninge kan blive i Danmark, også under trygge vilkår. Men det er vores opfattelse, at når omstændighederne i deres hjemland er af en sådan art, at de kan vende tilbage, så skal de vende tilbage.

Netop derfor vil vi gerne fastholde midlertidigheden i loven. Vi vil ikke gøre flygtninge til indvandrere.

Lad mig i denne forbindelse sige – og det er mest henvendt til hr. Søren Søndergaard – at Det Konservative Folkeparti allerede på et tidligt stadium i forløbet slog fast, at vi meget gerne medvirker til at skabe bedre vilkår for de bosniske flygtninge. Det drejer sig om at skabe bedre boligforhold. Det drejer om skolegang, vel at mærke en skolegang, der retter sig mod, at der ikke skal ske integration i det danske samfund, men at de pågældende på et tidspunkt skal vende tilbage til deres hjemland.

Om et øjeblik vil et flertal i Folketinget stemme loven igennem. Det betyder, at et flertal nu gør et stort antal mennesker til indvandrere i det danske samfund. Det er mennesker, der har behov for tryghed, men ikke mennesker, der har brug for at blive indvandrere i Danmark.

Det betyder også, at et flertal i Folketinget om lidt vil hjælpe de meget få på bekostning af de mange, der virkelig har behov for hjælp, og som vi nu ikke får mulighed for at hjælpe. Det er efter Det Konservative Folkepartis opfattelse en forkert politik.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det er særdeles ubehageligt at se, hvorledes fru Birthe Rønn Hornbech nu forsøger at spille de boligløse og flygtningene ud mod hinanden. Det bekræfter endnu en gang, hvad jeg sagde: Man bruger hjemløsheden som våben imod flygtningene. Jeg bliver nødt til at gøre fru Birthe Rønn Hornbech opmærksom på, hvorledes de regler fungerer, som gælder for vores boligtildeling, for dem kender hun åbenbart ikke.

Det er jo således, at der findes ventelister i vores boligforeninger. Disse ventelister fungerer på normal vis, og det skal de naturligvis fortsætte med, men samtidig har vi en kommunal boliganvisning, der kan råde over op til en fjerdedel af de ledige lejligheder. Denne kommunale boliganvisning kan bruges således, at vi løser boligproblemerne såvel for dem, som står med

det problem, at de er hjemløse, og for de flygtninge, som der nu skal skabes boliger til. Det er ganske enkelt. Der er ikke andet problem ved det, end at store dele af boligmassen indtil nu ikke er indgået i denne kommunale boligtildeling. Hvis den kommer til at indgå på effektiv vis i de kommuner, der har brug for det, så er der overhovedet ingen problemer, og så kan der anvises boliger såvel til de hjemløse som til flygtningene på fornuftig vis i de enkelte kommuner. Det problem er vores boligmasse stor nok til at klare, hvis den politiske vilje her i Folketinget er til det.

Derfor er det ikke alene uanstændigt og usmageligt, at fru Birthe Rønn Hornbech nu bruger disse sociale problemer som et våben mod flygtningene. Det er også sagligt forkert; men i næste uge får vi her i Folketinget en debat, hvor vi går i gang med på konstruktiv vis at løse disse problemer sammen med kommunerne, der selvfølgelig skal have de redskaber, som den tidligere borgerlige regering har ansvar for at kommunerne endnu ikke fuldt ud har.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det er jo et slagord i debatten, som vi også hørte fra hr. John Vinther, at der er nogle, der vil gøre flygtninge til indvandrere, men jeg forstod på hr. John Vinthers indlæg efter at have lyttet grundigt efter, at det vil hr. John Vinther sådan set også, bare først efter 7 år. Eller mener hr. John Vinther, at én gang flygtning altid flygtning?

Jeg tænker stadig væk på ungarerne fra 1956, og der er måske nogle endnu tidligere fra. Jeg havde forstået det konservative forslag på den måde, at efter 7 år kunne man få mulighed for at få permanent ophold i Danmark. Det vil sige, at man fra at være flygtning bliver gjort til indvandrere. Det vil jeg bede hr. John Vinther om at bekræfte.

Så siger hr. John Vinther, at De Konservative støtter forbedringer, og de støtter, at man skal kunne gå i skole. Dét skal man ganske vist ikke lære dansk, man skal lære bosnisk og gøres klar til at vende hjem til Bosnien.

Så er det, jeg stiller spørgsmålet: Hvad gør man om 7 år med et barn, som i 7 år har været i Danmark og i 7 år har lært bosnisk og i 7 år har været målrettet mod at tage tilbage til Bosnien, og man så konstaterer, efter at barnet er blevet 14 år, at det alligevel ikke kan komme tilbage til Bosnien, fordi situationen ikke er sikker? Hvad

gør man i den situation? Man kan frygte, at der var nogle, der ville sige, at den person ikke er ret villig til at blive integreret i det danske samfund.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg stillede for lidt siden fru Birthe Rønn Hornbech et meget konkret spørgsmål om bosniere og familiesammenføring. Jeg fik et svar, men det var et alment svar om familiesammenføringsregler, og jeg fik ikke svar på mit konkrete spørgsmål. Det forventer jeg at jeg får på et tidspunkt under denne debat.

Men i mellemtiden vil jeg godt stille spørgsmålet til den konservative ordfører: Ønsker Det Konservative Folkeparti, at de bosniere, der er her i landet – uanset om denne lov nu bliver vedtaget eller man fulgte Venstres regel om 7 års midlertidighed – ikke skal have adgang til familiesammenføring? Det må være muligt at få et faktisk ret kort svar, et ja eller et nej, på det spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Efter at have hørt på debatten nu i godt en times tid har jeg hørt både Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet sige med mantralignende automatik, at regeringspartierne, SF og Enhedslisten nu vil gøre flygtninge til indvandrere. Det bliver vi kritiseret meget for, men det er et standpunkt, som vi står ved. Vi mener, det er rimeligt, at folk, der har været en vis tid i Danmark under usikre forhold, på et eller andet tidspunkt får klarhed over, at de nu kan få lov at blive her på permanent basis.

Men når V og K så stiller ændringsforslag til denne lov om, at man skal vurdere situationen efter en midlertidig opholdstilladelse på 7 år, kan man konstatere, at V, K og Z også vil gøre flygtninge til indvandrere. Det skal bare tage lidt længere tid, i stedet for 2 eller 4 år skal det tage 7 år. Jeg behøver ikke at stille spørgsmål om det, for jeg ved, hvilket svar jeg får. Jeg har spurgt om det før, og jeg får den samme aggressive svada fra fru Birthe Rønn Hornbech og andre, men jeg kan blot konstatere, at efter 7 år ønsker man altså, at flygtninge alligevel skal gøres til indvandrere.

Jeg vil derfor spørge: Er det trods alt ikke bedre at give folk ordentlige forhold, mens de er her, at undgå personlige tragedier og psykiske skader, at sige til folk, at de i hvert fald efter en vis tid skal have mulighed for at få et nyt liv, i

stedet for at lade folk henslæbe 7 år i uvished, i utryghed og i usikkerhed om, hvordan deres fremtid bliver, hvor vi kan være sikre på, at det første, man skal i gang med, når folk får permanent opholdstilladelse, er psykologbistand og hjælp på alle mulige måder, fordi folk er blevet totalt smadret?

Som hr. Søren Søndergaard sagde det: Hvad skal der ske, hvis borgerkrigen i det tidligere Jugoslavien varer lige så længe som borgerkrigen i Libanon, lige så længe som borgerkrigen i Cambodja og lige så længe som konflikten i Mellemøsten? Hvad stiller vi op med personer, som har været her 10, 20 eller 30 år? Skal de være flygtninge hele livet?

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Hr. Søren Søndergaard refererede til en rapport og en undersøgelse, som lyder interessant, og som det kunne være interessant at se igennem.

Hr. Søren Søndergaard siger, at de bosniske flygtninge har meget store psykiske problemer på grund af ventetiden og usikkerheden. Så er spørgsmålet: Hvori består usikkerheden? Er det usikkert, at man har en midlertidig opholdstilladelse i Danmark med garanti for, at man ikke bliver sendt hjem, så længe der er krig og ufred i ens hjemland?

Næh, det er det ikke i sig selv. Men det, der kan være en psykisk belastning, er, at som loven er indrettet i dag, er den midlertidige opholdstilladelse begrænset til 2 år. Derefter skal man søge asyl med risiko for afslag. Og det er selvfølgelig ikke særlig rart at vide, at man har en tidsfrist, der hedder 2 år. Herefter risikerer man at få afslag, og hvad skal der så ske?

Hvis man derimod havde fulgt VKZ i deres forslag om at forlænge den midlertidige periode, som det fremgår af ændringsforslagene her, hvis man havde givet udtryk for, at man ønsker perioden forlænget til helt op til 7 år, så ville de bosniske flygtninge vide, at de kan få lov at blive i Danmark i de 7 år, medmindre der bliver fred og ro i hjemlandet – og så kan de jo tage hjem igen. Hvori ligger usikkerheden? Tværtimod vil det give de bosniske flygtninge en sikkerhed og en tryghed.

Fru Elisabeth Arnold spørger om det samme og bruger igen udtrykket ordentlige forhold. Det er, som om hun har patent på, at ordentlige forhold betyder, at de skal have indvandrerstatus – alt andet er ikke ordentlige forhold. Og det er jo noget vrøvl.

Hvori består usikkerheden i, at man giver dem en midlertidig opholdstilladelse, hvor de har garanti for, at de kan blive i Danmark, til der er fred og ro i hjemlandet? Hvor usikkert er det? Det savner jeg et svar på. Vi har ikke fået det endnu.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Overraskelsernes tid er ikke forbi. Nu mener Enhedslisten ved hr. Keld Albrechtsen, at der står tomme boliger, at vi har boliger nok. Det vil vi huske i den næste boligpolitiske debat.

Jeg må gentage, at de Venstreborgmestre, jeg har meldinger fra, har meget få boliger, og de vil ikke diskriminere danskerne.

Jeg må gentage med hensyn til familiesammenføringsreglerne: Vi vil ikke afvise, at jugoslaver, der ikke har fået opholdstilladelse efter udlændingeloven, men fortsat er under den særlige lov, i særlige tilfælde – for sådan er reglerne jo i dag – fortsat ville kunne få familiesammenføring.

Vi har også altid sagt, at der skal være forskel på anerkendte flygtninges mulighed for familiesammenføring og indvandreres mulighed. Men vi vender os imod automatikken, og vi vender os imod de arrangerede ægteskaber, som jeg håber vi får lejlighed til at diskutere mere indgående en anden gang.

Lad mig så sige til fru Elisabeth Arnold: Det er en underlig betonagtig indstilling, at den retlige status med hensyn til opholdsgrundlaget skulle have noget som helst at gøre med, hvordan man behandler de pågældende. Det undrer mig, at en radikal kan komme med sådan noget.

Det afhænger først og fremmest af, at tingene fungerer i lokalsamfundet. Det drejer sig ikke om, at vi laver nogle firkantede regler herinde. Vi har understreget igen og igen: Vi ønsker, at jugoslaverne fortsætter under jugoslaverloven, og at de får friere forhold end andre asylsøgere – for mig gerne meget friere forhold, end der er mulighed for i dag – hvis det er kommunerne, vi kan aftale det med, og hvis det kan ske i et tempo, kommunerne kan magte.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at hvis vi fortsætter i dette tempo, bliver der frokostpause, inden vi er færdige med denne behandling – blot for at gøre opmærksom på det.

(Kort bemærkning).

Tove Fergo (V):

Jeg har et par spørgsmål til indenrigsministeren.

Jeg har siddet og lyttet til debatten, og jeg hørte fru Elisabeth Arnold tale om at gøre flygtninge til indvandrere. Jeg vil gerne spørge: Hvad med de bosniere, som ikke ønsker at søge asyl, som ønsker at fastholde deres tro på og håb om, at de kan komme tilbage til deres land og gøre en indsats dernede, genopbygge deres land? De vil godt have lov til at undlade at søge asyl, de er tilfredse med den opholdstilladelse, de har fået, og de ønsker bare en forlængelse af den, nu hvor den er udløbet. De vil godt have bedre forhold at leve under til daglig, fordi der er meget trangt i flygtningecentrene. Vil de få mulighed for at få fortsat opholdstilladelse i Danmark? De, der ikke ønsker at søge asyl, men som gerne vil have bedre levevilkår her i landet, som målrettet arbejder på og drømmer om og håber på, at de kan komme tilbage til deres land, hvordan er disse bosniere stillet efter vedtagelsen af denne lov?

Og et lille tillægsspørgsmål i den forbindelse: Hvad sker der, hvis de nu bliver tvunget til at søge asyl, fordi det er deres eneste mulighed for fortsat at være i Danmark, deres eneste mulighed for at komme ud af flygtningecentrene, komme til at bo i det almindelige samfund? De ønsker ikke at gennemgå det 9-måneders-integrationsforløb, som er skitseret, fordi de i tankerne er på vej tilbage til deres eget land, til arbejdet dernede. De ønsker ikke at bruge kræfter og energi på at gennemgå dette integrationsforløb i Danmark. Hvordan er de så stillet? Kan de slippe for det og bruge deres energi på at fastholde deres identitet som bosniere?

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg tror, at uanset hvor mange undersøgelser og uanset hvor mange spørgsmål man ville stille flygtninge, ville svaret blive, at man føler sig usikker. Naturligvis føler flygtninge sig altid usikre, når de er flygtninge. Sådan må det nødvendigvis være.

Det er min opfattelse, at man fra Enhedslistens side med meget stærk støtte fra et af regeringspartierne, Centrum-Demokraterne – det er jo et rørende parløb i denne sag, må man sige – mener, at man lige så godt med det samme kan tage flygtninge hertil og give dem de rettigheder, som vi er i færd med at give dem på nuværende tidspunkt. Jeg kan se, at hr. Søren Søndergaard nikker, så det må være opfattelsen.

Så vil jeg godt høre: Hvor mange gælder det? Er der slet ikke nogen grænse? Hvad hvis for eksempel lige så mange russere pludselig stiller i Danmark? Skal de gennemgå nøjagtig det samme som de bosniere, vi debatterer her i dag? Er der overhovedet ikke nogen grænse for politikere – og undskyld, at jeg tager dem over ét – hvor de siger: Nu er det nok! Nu kan vi ikke klare det længere. Nu blive vi nødt til fra Folketingets side at finde ud af, hvad vi vil med dansk udlændingelovgivning. For også denne debat går jo på detaljer. Og er der én eneste lille detalje, man kan drille en anden ordfører med, bruger man utrolig lang tid på det.

Det er polemikkens dag i dag – overhovedet ikke seriøsitetens dag. Det er polemiske ansigtsudtryk og polemiske bemærkninger. Det drejer sig i virkeligheden bare om at få gennemført det her i den tro, at man fra regeringens side står så stærkt, som man overhovedet kan, fordi man får det gennemført. Det, man overhovedet ikke ønsker at debattere, er konsekvenserne i videst mulig udstrækning. Nej, man debatterer detaljer, og kan man hænge en ordfører op på tre forkerte ord, så bruger man en halv times taletid på det. Det er ganske enkelt for dårligt.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

I anledning af fru Pia Kjærsgaards spørgsmål om, om der overhovedet ingen grænser er, skal jeg dog lige erindre om, at Danmark står på ottepladsen i Europa med hensyn til at modtage flygtninge og udlændinge i forhold til landenes befolkningstal. Så det kan ikke være tænkeligt, at vi skulle have nået grænsen for vores ydeevne.

Må jeg så sige, at der var en behagelig forskel både i argumentering og i form mellem den konservative ordfører og Venstres ordfører her i dag. Jeg har alligevel en bemærkning til hr. John Vinther, som siger, at disse mennesker endelig ikke skal integreres. Det må jo hovedsagelig betyde, at så må de ikke lære dansk.

Men de skal dog færdes i samfundet – de skal formodentlig ikke være i bure. Og når de færdes i samfundet og ikke kan tale dansk, så kommer de ud for at blive bebrejdet, at de ikke kan tale ordentligt dansk: Nu har du været her i to år, i tre år, i fire år, og du kan ikke tale ordentligt dansk!

Hvad er det for en umulig situation, hr. John Vinther tænker sig at hensætte disse mennesker i?

Så vil jeg gerne sige et par ord om boliger. Der står i den flygtningekonvention fra 1950'erne, som vi har undertegnet, og som vi er forpligtede af, at flygtninge skal behandles ligeligt med landets egne borgere. Men så står der yderligere, at på enkelte punkter – og her hører udtrykkelig boligen til – skal de i givet fald have favorstilling, fordi de er revet væk fra alt. De har ikke nogen familie eller nogen bekendte eller andre, de kan ty til.

For øvrigt er det allerede påvist, at det er en usandhed, at boliger til flygtninge stiller nogle, der måtte stå i boligkøen i dag, ringere i denne kø. Det passer ikke. Men vi er forpligtede internationalt til at sørge ganske særligt for mennesker, der på grund af ondskab er revet op med rode, fjernet fra deres natur, fra deres sprog, fra deres bagland osv.

Og endelig til sidst til fru Birthe Rønn Hornbech, som sagde, at de borgmestre, hun havde hørt fra, i hvert fald havde støttet hende. Jeg tror, at fru Rønn Hornbech atter har taget munden lidt for fuld, for offentligheden har altså hørt fra en del Venstreborgmestre, der ikke var enige med fru Birthe Rønn Hornbech.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil starte med fuldstændig at bekræfte fru Pia Kjærsgaards opfattelse af Enhedslisten. Ja, det er Enhedslistens opfattelse, at alle, der kommer til Danmark og søger asyl, skal have deres asylsag behandlet så hurtigt som overhovedet muligt. Det er Enhedslistens opfattelse.

Derfor var vi også imod den oprindelige beslutning om at udskyde de bosniske krigsflygtnings ret til at få deres asylsag behandlet i 2 år, og vi er selvfølgelig endnu mere imod at udskyde den i 7 år. Det siger sig selv.

Jeg vil godt anbefale rapporten om de psykiske konsekvenser for flygtningene af den lange ventetid. Jeg mener, den er sendt til alle folketingsmedlemmer, så det skulle være muligt også for Fremskridtspartiets gruppe at skaffe den.

Så vil jeg godt svare hr. Tom Behnke, som flere gange heroppefra har spurgt, hvori usikkerheden består, hvis vi ifølge VKZ-forslaget giver folk mulighed for at være her i 7 år. Nu håber jeg ikke, at jeg kommer til at gå i detaljer, men på side fire i VKZ-forslaget står der, at forslagsstillerne er af den opfattelse, at opholdstilladelsen bør forlænges for ét år ad gangen. I bosnierloven var det da i det mindste 2 år.

VKZ har altså den opfattelse, at hvert år skal

en flygtningefamilie, der har deres barn i skole eller i børnehaven, stille formentlig på den lokale politistation, eller hvor ved jeg, og dér skal de så have at vide, om de kan få lov at blive i landet, eller om de skal rejse ud med 14 dages varsel. Og den proces skal fortsætte i 7 år.

Jeg tror, at de fleste kan forstå, at det skaber en ret usikker situation. Det gør folk meget usikre, at de engang om året skal op og høre, om de kan få lov til at fortsætte i skolen eller i børnehaven, eller hvor det nu er, de er. Det tror jeg at alle kan forstå.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Birthe Rønn Hornbech fik fortolket det, jeg sagde om boligspørgsmålet, således, at Enhedslisten nu var tilfreds med boligpolitikken i al mindelighed.

Det er vi naturligvis ikke. Det har intet med denne sag at gøre. Det er et forsøg på at skabe en polemik ved siden af sagen. Til det vil jeg blot gøre opmærksom på, at jeg håber, at boligministeren meget snart kommer med en bygge-redegørelse, så vi kan drøfte, hvordan vi i et længere perspektiv løser boligproblemerne.

Men det, som er det afgørende her i dag, er, at når fru Birthe Rønn Hornbech påstår, at kommunerne ingen boliger har, og at kommunerne ikke kan gøre noget, så er det altså sådan, at der er to lovgivninger på dette område, som kommunerne kunne have brugt, hvis de havde villet. For det første kunne de tilbyde de private udlejere at anvise flygtninge, og de kunne lave aftaler, hvor de private udlejere endda kunne få penge for at oprette disse lejemål. Men kommunerne har ikke brugt disse muligheder. Kommunerne har fuldstændig forsømt det.

For det andet har en række kommuner på tilsvarende vis forsømt at bruge de anvisningsregler, som findes inden for det almennyttige boligbyggeri, hvor der for et års tid siden blev vedtaget en lov, som gjorde det muligt at bruge den såkaldte fjerdedelsregel til dette formål.

Jeg vil sige til fru Birthe Rønn Hornbech, at hvis nogen har forsømt noget i denne sag, så er det først og fremmest kommunerne. De har, ja, undskyld udtrykket, siddet og sovet lidt, mens disse her problemer har været der. Det bliver vi nødt til at sige klart til kommunerne, når nu vi skal helt til bunds i denne debat.

De lovgivningsmæssige muligheder skal naturligvis styrkes, og det er det, vi skal drøfte i næste uge, bl.a. i forhold til pensionskassebyg-

geriet, hvor vi også skal have en anvisningsret. Og så må vi kigge på, hvordan vi kan hjælpe kommunerne økonomisk til at løse dette her, og hvordan vi kan sikre, at kommunerne rent faktisk gør det, som kommunerne skal, for at løse problemerne. Så skal det nok lykkes.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Venstre afviser ikke, at bosniere på midlertidigt ophold i særlige tilfælde skal have ret til familiesammenføring. Jeg bad om et klart svar fra Venstre og De Konservative, og jeg fik dette svar fra fru Birthe Rønn Hornbech.

Meget kan man sige om svaret, men klart, det er det i hvert fald ikke. Mener fru Birthe Rønn Hornbech, at de bosniere, der er her, og som Venstre ønsker skal være her midlertidigt i op til 7 år, skal have ret til at få deres børn, deres ægtefæller, der måtte være blevet tilbage i Eksjugoslavien, hertil, eller skal de ikke have ret til det?

Det var det, jeg spurgte om, og det er det, jeg fortsat gerne vil have et svar på.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Hr. Arne Melchior sagde meget skråsikkert, at Danmark lå langt nede på listen over lande i Europa, hvad angik modtagelse af flygtninge.

Nu ved jeg ikke, hvad det er for en statistik, men jeg vil godt sige til indenrigsministeren, at jeg synes, det ville være gavnligt, hvis vi fik en helt officiel statistik – eventuelt i Retsudvalget – som kan dokumentere, om hr. Melchior har ret eller uret.

Det er i hvert fald helt sikkert, at inden for EU ligger vi meget, meget højt, enten på en første- eller en andenplads. Lande som Tyskland har strammet gevaldigt op på deres udlændingelovgivning. I Schweiz foretager man jævnlig folkeafstemninger om specielle områder inden for udlændingelovgivningen. Og endelig er der stor forskel i de vilkår, man har i de forskellige lande både inden for hele Europa og inden for EU. Der er stor forskel på, under hvilke betingelser udlændinge kommer til de forskellige lande.

Men jeg tror – og det er sådan set velment fra min side også over for hr. Arne Melchior – at det ville være gavnligt at få en konkret statistik på dette område i stedet for hele tiden at diskutere, om det er den ene eller den anden statistik – jeg ved ikke, hvad det er for en statistik, hr. Arne Melchior henholder sig til. Det må kunne lade sig gøre.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg tror, det var hr. Arne Melchior, der var meget optaget af undervisning i dansk. Jeg vil gerne sige, at vi ikke på noget tidspunkt har udtalt os imod, at de, der er her, lærer dansk, og slet ikke børnene. Det er i virkeligheden sådan, at det lærer de af sig selv. De kan gå i bosnisk skole, og så skal de tale med de danske børn og lege med dem – så lærer de dansk. Sådan sker det ude i verden med missionærbørn og diplomatbørn, og sådan sker det også her; men i øvrigt er der jo vedtaget en lov om yderligere adgang til undervisning. Den eneste grund til, at vi stemte imod, var, at de nu skulle til at blive indvandre-re.

Vi har intet imod – for tyvende gang – at gøre forholdene bedre. Jeg vil gerne sige, at mange Venstrekommuner er gået langt ud over, hvad loven fordrer, og har givet meget bedre muligheder, end loven kræver. Det er vi meget tilfredse med.

Men så kan jeg ikke lade være med at nævne et eksempel, hvor tv for halvandet år siden havde været på en privatskole nord for København, før der blev mulighed for at optage bosniske børn. Der så man, hvordan denne privatskole på eget initiativ havde taget nogle bosniske børn ind til undervisning. Da jeg blev spurgt, hvad jeg syntes om det, svarede jeg: Det er jo en solstrålehistorie. Så blev ministeren spurgt, og ministeren svarede: Det er jo ulovligt.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg synes, det er synd for Venstreborgmestrene, hvis de i dag kun skal stå som citeret for det, fru Birthe Rønn Hornbech siger. Derfor vil jeg godt heroppefra sige, at det glædede mig meget, at f.eks. Stenløses borgmester, hr. Peter Hald Appel, var i Berlingske Tidende med en helt anden grundholdning til dette her lige efter sidste gang, vi diskuterede det i Folketinget. Der var, så vidt jeg husker, flere andre af Venstres borgmestre, der klart havde en holdning, som var anderledes end den, V, K og Z har lagt frem her i dag.

Men det, jeg i virkeligheden er gået på talerstolen for, er for at komme med med et enkelt supplement til vores ordfører, hr. Arne Melchior, nemlig i forhold til fru Pia Kjærsgaards første indlæg. Her kunne man jo opfatte spørgsmålet: Er der overhovedet ingen grænser? som et udsagn om, at det bare er let, og at der bare er

åbent, og at det bare er en syndflod, der kan komme ind i Danmark.

Jeg ved ikke, hvor fru Pia Kjærsgaard normalt befinder sig, men ét sted befinder fru Pia Kjærsgaard sig øjensynlig ikke, og det er det sted, hvor der sker en faktisk drøftelse og behandling af, hvad der foregår i vores udlændingssystem.

Jeg vil godt sige til fru Pia Kjærsgaard, at vi hører om mange sager og har mange eksempler på, at det ikke er let at komme til Danmark. Vi har russiske jøder, der er rædselsslagne for en stigende antisemitisme, men det er ikke nok til at få asyl i Danmark. Vi har ægtepar med børn, som vi sender ud til to forskellige lande. Det gør vi, fordi ud skal de. Vi har andre tilfælde, f.eks. med voldsramte kvinder, der bliver banket i deres ægteskab her, og som ved, at det eneste alternativ til volden i ægteskabet er at blive smidt ud af Danmark, og derfor forsøger i al fald i en periode at leve med det. Det er virkeligheden.

Nu ved jeg godt, at indenrigsministeren tager initiativ til, at nogle af problemerne bliver løst. Men det er nogle af de sager, der også findes. Så at stå her på Folketingets talerstol og påstå, at det bare er let, og at man bare kan komme ind i Danmark, og vi er åh, så liberale, og hvad ved jeg, det er at fortægne debatten, og det er at komme med nogle synspunkter og nogle meninger og nogle facts, der ikke er korrekte i forhold til virkelighedens verden. Det er netop at lade udlændingebatten køre af sporet, må jeg sige til fru Pia Kjærsgaard.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Hr. Søren Søndergaard prøver igen at få det til at se ud, som om VKZ er nogle frygtelig onde mennesker, og det er jo slet ikke tilfældet. Hr. Søren Søndergaard siger, at der står i VKZ' forslag om, at det midlertidige ophold skal være af 7 års varighed, at den midlertidige opholdstilladelse skal forlænges for ét år ad gangen. Hvor er VKZ dog onde!

Men hvis man kigger på den bosnierlov, vi har, skal opholdstilladelsen dér prøves hvert halve år, så det er altså en fordobling af denne tidsperiode, vi taler om.

Hr. Søren Søndergaards argumenter har det med at have en vis boomerangeffekt. De vender tilbage hver gang.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg gør opmærksom på, at når vi er færdige med

de korte bemærkninger, agter jeg at afbryde forhandlingen og udsætte mødet.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg under da gerne fru Pia Kjærsgaard at få statistikken fra indenrigsministeren over, hvilke lande i Europa der har taget flest flygtninge i forhold til deres befolkningstal.

Vi har nu fået materialet gentagne gange. Jeg har bare ikke tid til at gå op og finde det og hente det her under debatten. Det piner mig for øvrigt, at fru Pia Kjærsgaard ikke kender det, men det skyldes selvfølgelig, at når hun har set det, har hun nok ærgret sig så meget over det, at det er blevet skrottet lodret.

Men det er aldeles urigtigt, at Danmark ligger øverst i EU. Nu er Sverige jo også med i EU, og Sverige har et flerdobbelte højere tal, end vi har - Tyskland har det, Holland har det. Men tallene skal nok komme frem; det er bare helt urimeligt at drage dem i tvivl. Når man ikke ved bedre, så kan man sige, at det kan vist ikke være rigtigt.

Så vil jeg gerne sige til fru Rønn Hornbech om sprogundervisningen: Jeg har ikke påstået, at fru Rønn Hornbech har vendt sig imod danskundervisning, men jeg har spurgt De Konservatives ordfører, hvad der menes med, at menesker, der er her i op til 7 år efter De Konservatives og Venstres forslag, ikke må integreres. Hvad betyder det? Betyder det, at de ikke må gå ud i samfundet og ånde luften lige så frit, som vi andre må, som uden egen fortjeneste er så heldige at være blevet født her?

De må ikke integreres. Kan hr. John Vinther forklare os det? Det må da i hvert fald betyde, at de ikke må lære dansk. For har man først lært dansk, er man i hvert fald meget langt på vej til at være integreret og til at deltage i samfundet. Må de ikke udtale sig frit, som andre mennesker må? Hvad ligger der i, at disse mennesker ikke må integreres? Det er menneskeforagt at sige sådan om ét menneske eller om titusinder af mennesker.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg tror da helt afgjort, at der findes eksempler på uretfærdige afgørelser. Men der findes så sandelig også eksempler på afgørelser, der er prøvet igen og igen og igen og igen i systemet. Det er der måske dæmmet en lille smule op for med det ene af lovforslagene her i dag; vi ved det ikke på nuværende tidspunkt. Men der fin-

des massevis af eksempler, som bestemt ikke tyder på, at det var retfærdigheden, der gjaldt.

Så synes jeg ikke, at man skal skændes om statistik. Man skal få en korrekt statistik frem i stedet for. Og hvis der er nogen, der har efterlyst statistik på dette område både med hensyn til kriminalitet, med hensyn til antal og med hensyn til, hvordan forholdene i øvrigt er omkring udlændingelovgivningen, hvis der er nogen, der har efterlyst en debat, hvis der er nogen, der gang på gang har taget det op i Folketingssalen, er det så sandelig Fremskridtspartiet.

Vi er tilfredse med, at det efterhånden er kommet dertil, at man nu kan debattere tingene i Folketingssalen. Men man skal i hvert fald ikke klandre os for, at det er os, der ikke har ønsket at debattere disse ting. Uanset om det er den ene eller den anden side, der ønsker at få ret, og uanset hvilke synspunkter man håndhæver, vil vi gerne have debatten, og det vil jeg også levere bevis på, når jeg engang kommer frem til dagens ordførertale.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg bliver nødt til at sige til hr. Tom Behnke, at jeg ikke har påstået, at VKZ er onde. Det kunne jeg aldrig nogen sinde drømme om at påstå fra denne talerstol. Men jeg har meget præcis redegjort for – da VKZ nu ikke selv ønsker at gøre det – hvad der står i VKZ's forslag, for det kan folk jo ikke vide, medmindre de har fået det uleveret her fra Folketinget.

Og sagen er altså, at VKZ's forslag betyder, at man i 7 år hvert eneste år skal op til en vurdering af, om man kan blive eller man skal ud. Og det skaber en usikkerhed. Hr. Tom Behnke stillede spørgsmålet: Hvad er det, der skaber usikkerhed? – og jeg svarede på det.

Så begynder hr. Tom Behnke at snakke om bosnierloven, og det er i orden, men hr. Tom Behnke skal bare huske én ting: Enhedslisten er imod den jugoslaverlov, lige præcis fordi den indebærer, at man udskyder asylsagsbehandlingen i 2 år. Så argumenterne for vores part hænger sammen. Desværre er det ikke helt så klart for hr. Tom Behnkes vedkommende.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Hr. Arne Melchior spørger: Hvad er det egentlig, Venstre og Det Konservative Folkeparti mener? Må flygtningene have lov at indånde den friske luft?

Jeg vil sige til hr. Arne Melchior: For mit eget vedkommende har jeg en drøm om, at statsministeren eller finansministeren – når nu ikke indenrigsministeren vil – ville sætte sig sammen med partierne og Kommunernes Landsforening og prøve at drøfte, hvad det er, vi kan klare med den målsætning, at de bosniske krigsramte skal have det så godt som muligt og blive så dygtige som muligt, så de kan vende hjem udrustet bedst muligt. Men det skal være ud fra den overordnede målsætning, at vi i hvert fald ikke har opgivet, at der kan blive fred.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.59.

Mødet genoptaget kl. 13.00.

Forhandlingen genoptoges.

Anne Baastруп (SF):

I går var jeg sammen med mange andre til et af de fakkeltog, der blev afholdt her i København og i andre byer. Det var flot og en bekræftelse på, at vi er mange, der ikke ønsker at drive politisk plad på mennesker på flugt fra krig.

VKZ' angivelige begrundelse for at udsætte lovforslaget var, at der skulle komme debat om de bosniske flygtninge, og VKZ' voldsomme angreb på ændringsforslaget om ikrafttræden viser jo, at debatten ikke fik det indhold, som de havde ønsket. Den debat, vi fik i juleperioden, viste nemlig, at mange humanistisk sindede mennesker meldte sig på banen.

Der er ikke den uvilje mod de bosniske flygtninge, som VKZ troede. Der har været mange indlæg om integration af flygtninge og indvandrere, og mange borgmestre er begyndt at indrømme, at der måske var et eller andet, man burde gøre for bedre at kunne integrere disse mennesker.

Fint, men det drejer sig jo ikke kun om de bosniske flygtninge, og det er måske derfor, at VKZ er kommet med deres ændringsforslag. De har indset, at der er en bred interesse iblandt danskere for at give disse mennesker et ordentligt liv. I et forsøg på at lande på benene mener VKZ bare, at de altid med kort varsel skal være

parat til at tage tilbage – og det i 7 år. VKZ ønsker altså at sikre, at disse mennesker ikke får mulighed for at planlægge bare et par år frem inden for en årrække på syv.

Imidlertid aner jeg en del usikkerhed i VKZ-blokken om rækkevidden af deres ændringsforslag. Fru Birthe Rønn Hornbech taler om friere forhold. Hr. John Vinther taler om, at de ikke må lære dansk. Ændringsforslagene retlige indhold er imidlertid, at de bosniske flygtninge skal omfattes af de almindelige regler, som betyder, at de skal kunne søge arbejde, gå i skole osv.

Sagen er jo den, at hvis man f.eks. tager hr. John Vinther på ordet med hensyn til, at der ikke må ske integration, så bliver det først dyrt for samfundet, for hvordan skal de så kunne forsørge sig selv?

Jeg vil også godt kommentere den oppustede beskrivelse af det her lovforslag, som fru Birthe Rønn Hornbech har givet. Der tales om en helt ny flygtningepolitik. Desværre har fru Birthe Rønn Hornbech ikke ret. I foråret blev der vedtaget en ganske voldsom opstramning af flygtningeloven, og her i formiddag blev der vedtaget endnu en opstramning, som efter SF's opfattelse bryder med fundamentale principper for retsgarantier.

Jeg får mange breve tilsendt, hvor ulykkelige mennesker giver udtryk for deres angst for at blive sendt tilbage, hvor de kom fra, og loven er nu blevet så stram, så der ikke er nogen muligheder for at hjælpe. Med den nu vedtagne stramning bliver det endnu værre.

Jeg kunne godt tænke mig en anden flygtningelovgivning, hvor man fra det danske samfunds side i højere grad tog udgangspunkt i, at mennesker på flugt indeholder værdier, som kan berige det danske samfund. Jeg kunne godt tænke mig en flygtningedebat med en positiv indfaldsvinkel. Tænk på, hvor mange mennesker her fra Danmark der under Anden Verdenskrig søgte tilflugt i Sverige. Havde svenskerne ikke haft den liberale holdning til danske flygtninge, så havde f.eks. jeg ikke stået her.

Tænk på de værdier, de ungarske flygtninge har bibragt det danske samfund. Jeg husker ikke, at den daværende højrefløj var imod, at man skulle tage imod disse. Hvis vi kunne få den debat her i Folketinget, så var der et fremtidsperspektiv. Det får vi bare ikke, og slet ikke når man fra VKZ' side taler om, at flygtninge laves om til indvandrere, og når man taler om, at det danske samfunds kultur er truet. Det er jo noget vrøvl.

Afslutningsvis skal jeg blot konstatere, at det er isolerede lovforslag er udtryk for en anstændig behandling af mennesker, som man som humanistisk indstillet ikke kan afvise.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Nu synes jeg ærlig talt, målet er ved at være fuldt. Jeg var en af dem fra konservativ side, der skrev under på at få udsat loven, og det har jeg ikke spor dårlig samvittighed over. Jeg er ikke en, der slår plat på flygtninge. Jeg er ikke en, der har uvilje mod bosnere, folk, som er flygtet fra en forfærdelig krig, og som – formentlig mange af dem – er sårede måske ikke på legemet, men så dybt i sjælen. Der er ikke tale om at slå plat på dem. Hvad er det for et menneskesyn at pådutte os hos De Konservative og de andre borgerlige partier? Må jeg lige være fri!

Denne her sag er ikke så sort og hvid, som nogle vil gøre den til. Må jeg minde om, at det, som serberne med deres rædselsfulde etniske udrensning allerhelst vil, er, at samfund – gerne langt fra Storserbien – hurtigst muligt gør de flygtninge, som de jager ud af landet med deres etniske udrensning, til indvandrere, får dem integreret, sådan at vi kan hjælpe serberne i deres etniske udrensning. Det er også en del af virkeligheden. Når historien skal skrives omkring det her, så er det vist ikke særlig rart, hvis der står, at Danmark var vældig interesseret i vældig hurtigt at integrere og hjælpe serberne i deres etniske udrensning. Må vi være fri for det dér!

I øvrigt var jeg også på Rådhuspladsen i går eftermiddags. Tilslutningen var ikke så stor, til trods for at der i Det Fri Aktuelt og det frelste Politiken var argumenteret og slået meget på tromme for de der demonstrationer. Og det skyldes måske, at der er mange, der mere eller mindre får skudt det i skoene, som vi nu får skudt i skoene fra SF's ordfører: at vi er imod de bosniske flygtninge, og at vi slår plat på det hele. Der er nogle, der er trætte af mere eller mindre direkte at få at vide, at de er racister, og som derfor ikke møder op til den slags demonstrationer.

Pia Kjærsgaard (FP):

Debatten om udlændinge i Danmark er gennem de seneste måneder endelig kommet i gang. Det skyldes for en stor dels vedkommende, at socialdemokratiske borgmestre tog bladet fra munden og kritiserede deres folketingskollegers utrolig dårlige håndtering af udlændingelov-

givningen igennem hele forløbet, fra den blev vedtaget i 1983.

Folketingsmedlemmer fra Socialdemokratiet har konstant og hele tiden været imod en opstramning, men har så sandelig også forsøgt at knægte ytringsfriheden i Danmark ved at forsøge at lukke munden på den første den bedste, der tillod sig at have den holdning, at Danmark var bedst tjent med fortsat at bevares som en selvstændig nation.

At vi er nødt til også at vurdere situationen økonomisk, siger sig selv. Man bliver nødt til at tale økonomi i forbindelse med stort set alle de love, som vi vedtager i Folketinget, og naturligvis ikke mindst med udlændingelovgivningen. Uanset om pengene kommer fra staten, fra amtet eller kommunen, kommer de alligevel på en eller anden måde fra samme sted, nemlig den hårdt plagede skatteyder. Der må uvægerligt blive mindre til folkepensionister, til sygehuse og til plejehjem, når pengene går andre steder hen.

Det ved jeg godt der er nogle der siger er en forenklet mening at have, men jeg vil tillade mig at gøre tingene så enkle, så jeg tror, at ganske mange mennesker forstår, hvad det er der bliver talt om fra Folketingets talerstol. Der er i hvert fald ikke nogen, der kan modsige det argument, at når man bruger en sum penge til én pulje, ja, så er der en anden, der får mindre, medmindre man altså vil stramme skatteskruen helt uhyrligt i det her land.

Netop den folkelige debat er der jo god tradition for i Danmark, men når nu dette lovforslag senere i dag bliver vedtaget, kunne man godt frygte, at der igen bliver lagt låg på debatten, og derfor ønsker Fremskridtspartiet faktisk fortsat en folkeafstemning om udlændingelovgivningen. Det er jo ikke noget nyt. Vi har gentagne gange i Folketinget foreslået det under forespørgselsdebatter. Også ved konkrete lovforslag har vi stillet forslag om en folkeafstemning om konkrete punkter; men desværre hver gang med det slutresultat, at alle andre partier har stemt imod.

Vi har én gang i dette forløb brugt vores udmærkede grundlov til at få loven udsat i 12 søgnedage. De 12 søgnedage rakte kun til den 4. januar 1995. I dag har vi så den 12. januar 1995, og loven træder som bekendt først i kraft 1. februar 1995. Vi har haft debatten om ikrafttrædelsestoen, og naturligvis burde man, hvis man havde ment noget fra regeringspartiernes side, have indkaldt Folketinget mellem jul og nytår, hvis

man var så emsig efter at få den her lov vedtaget. Det var man ikke, aldeles ikke; men man beskyldte andre partier for kynisk at udskyde ikrafttrædelsestidspunktet. Vi har fået dokumenteret i dag, at regeringen selv er ude om, at den nu først bliver gældende fra den 1. februar 1995.

Der er ingen tvivl om, at når det her forslag desværre bliver vedtaget – regeringen har et flertal bag sig – så vil man igen forsøge at lægge låg på debatten fra statsministerens og hans partis side, men nok fortsat ikke fra statsministerens borgmestres side og nok fortsat ikke fra vælgerne som sådan og slet ikke fra læserbrevskribenter og samfundsdebattører. Det vil være 200 pct. sikkert, at man ikke kan knægte, hvad den danske befolkning i øvrigt mener om denne her udlændingelovgivning. Og det skal man heller ikke gøre.

Det er ganske enkelt for galt, at man skal finde sig i og blive kaldt racist eller fremmedhader eller nogle af de mange andre fuldstændig groteske udtryk, som tilhængerne af udlændingelovgivningen har opfundet for at skyde oppositionen imod denne her lov forkerte synspunkter i skoene. Det er ganske enkelt frækt, at man igennem så mange år har kunnet tillade sig det.

Nu er debatten lidt anderledes. Nu er man kun humanist, hvis man kan gå ind for de forslag, der kommer fra regeringens side. Man er god, hvis man stemmer for det her forslag, og man er ualmindelig ondsindet, hvis man stemmer imod. Jeg synes nok, at hvis der er nogen, der er populistiske, hvis der er nogen, der forsøger at forsimple og nedgøre den danske befolkningens meninger, er det så sandelig regeringspartierne med statsministeren i spidsen.

Det er mit klare indtryk, at danskerne ikke er tilfredse med den lovgivning, vi har på området. Tværtimod tror jeg, at danskerne er henholdsvis rasende, bekymrede, frustrerede og sørgmodige over den skæbne, der kan blive Danmark til del.

Vi har på det seneste hørt indenrigsministeren sige: Jamen Danmark er et multietnisk samfund. Ja, men så ved vi, at regeringen ønsker et multietnisk samfund; det har ministeren udtalt. Jeg er ikke sikker på, at ministeren har opbakning i sit eget bagland, og jeg tror slet ikke, ministeren har det i den danske befolkning.

Derfor ønsker Fremskridtspartiet fortsat at få en afklaring af, om politikere og befolkning er enige om, at dette lovforslag skal vedtages.

Det er jo sådan, hvis vi går lidt videre med grundloven, som har været debatteret meget i

den her sammenhæng, at man kan benytte § 42 til at samle underskrifter. Hvis det her forslag bliver vedtaget, og det gør det, så kan en tredjedel af Folketingets medlemmer inden for en frist af 3 søgnedage – det er så frem til på tirsdag – fra lovforslagets endelige vedtagelse over for formanden begære folkeafstemning om forslaget.

Til de kritiske røster, der har været, når Fremskridtspartiet er kommet med et konkret forslag om, at enkeltpunkter skulle ud til folkeafstemning, må jeg sige, at dem kan man ikke bruge i denne her sammenhæng. Det er selve forslaget, der kommer til afstemning: Ja eller nej til det forslag, vi har debatteret her i dag. Der er ingen tvivl om – det kan statsministeren eller indenrigsministeren så modsige, men det er min opfattelse – at hvis Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet eller eventuelt andre partier vil være med til sammen med Fremskridtspartiet at samle de underskrifter, der skal til, vil vi jo sagtens kunne klare det. Det er kun en en tredjedel af Folketingets medlemmer, der skal tage sig sammen til at skrive under, så kunne vi få lovforslaget ud til en folkeafstemning. Vi kunne få den debat, som vi fortsat mener der er behov for at få, ikke bare en debat på må og få, men også om konsekvenserne, om, hvad det her lovforslag medfører ude omkring i kommuner, og hvor det ellers kommer til at ramme.

Jeg synes, det ville være fornuftigt. Jeg kan sige, at Fremskridtspartiet selvfølgelig har underskrifter fra sin egen gruppe, men vi er desværre kun 11; men der kunne være andre partier. Jeg har lister med; de er indtil videre uden underskrifter.

Hvorfor tør de partier, der er så skråsikre på, at de har befolkningen med sig, ikke acceptere en folkeafstemning? Hvorfor kan man ikke blive klar over, om man har befolkningen med eller imod sig i det her spørgsmål? Det er helt sikkert, at hvis befolkningen siger, at det er o.k. med det her lovforslag, så vil Fremskridtspartiet også acceptere det, men hvis befolkningen siger nej, så kan det jo altså ikke vedtages. Man skal absolut acceptere folkets afgørelse ved en folkeafstemning, og det vil Fremskridtspartiet under alle omstændigheder gøre.

Der kunne jo også ske noget andet – det kunne man forestille sig – hvis der blev samlet de nødvendige underskrifter, for det er jo også sådan ifølge grundloven, at når der er begæret folkeafstemning om et forslag, kan Folketinget inden for en frist af 5 søgnedage fra forslagens en-

delige vedtagelse beslutte, at forslaget skal bortfalde. Den løsning kunne man jo også tænke sig at regeringen valgte, hvis man altså kunne tage sig sammen til at skaffe de 60 underskrifter, der behøves for at få det til en folkeafstemning.

Det ønsker jeg – jeg ønsker faktisk debatten, og jeg ønsker folkeafstemningen – men regeringen kunne også vælge den udvej at lade forslaget bortfalde. Det kunne komme an på en prøve. Men under alle omstændigheder vil Fremskridtspartiet konstant kræve en folkeafstemning. Jeg ved udmærket godt, at de andre partier ikke sympatiserer med den tanke, men kommer tid kommer råd. Lad det bare ikke blive for sent.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Nu hørte vi det atter. Nu fik vi den på ny lige i synet: Fru Pia Kjærsgaard påstod – og gentog altså – at tilhængere af dagens lovgivning kalder modstanderne for racister, nazister og lignende – der var nok flere udtryk. Det har vi hørt så tit, som jeg netop har påpeget, og jeg har så tit spurgt i artikler, på møder og herinde i salen: Hvem af tilhængerne af et ja til dagens lovforslag er det, som har kaldt f.eks. fru Pia Kjærsgaard eller modstanderne – sådan i flæng, som det blev påstået – for nazister og racister? Jeg følger ret godt med i debatten. Jeg har ikke set det.

Jeg har personlig kaldt to personer for racister. Den ene gang var det her fra talerstolen, og det var såmænd Fremskridtspartiets stifter, hr. Mogens Glistrup, da han havde talt om flygtninge som en dråbe arsenik i et glas rent vand. Og jeg sagde, at jeg da gerne så, at hr. Glistrup sagsøgte mig; det gjorde han ikke.

Den anden, jeg har kaldt for racist, var en bestemt politimand på Fyn, som gik imod, at personer, der havde en anden hudfarve end han, måtte være modeller i modebranchen. Andre har jeg aldrig kaldt for racist. Og nazister kalder jeg ikke andre end dem, der kalder sig selv for det – og dem er der gudskelov ikke så mange af.

Hvor er det, fru Pia Kjærsgaard har det fra? Nu har jeg spurgt om det gang på gang, og man kan altså ikke bare blive ved at smide det ud i luften, men der må noget dokumentation til. Det håber jeg at vi får.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det var interessant at høre fru Pia Kjærsgaard

forelæse om alle de muligheder, som eksisterer for at forhindre en lov, der har flertal, i at træde i kraft, men desværre var der ikke helt så meget tid til at redegøre for, hvad Fremskridtspartiet mener om emnet.

Det synes jeg var synd, for jeg forstår, at et af Fremskridtspartiets helt centrale grunde til at være imod regeringens lovforslag er, at det vil give adgang til en masse familiesammenføringer. Det er ikke noget, jeg påstår. Jeg vil tillade mig at læse op af, hvad partiets politiske ordfører, hr. Jan Køpke Christensen, i dag skriver i B.T.:

»Og der vil jo ikke kun være tale om at give 18.000 bosniere asyl. Vi ender på et langt højere tal, formentlig omkring det dobbelte, idet man jo også skal tillægge de efterfølgende familiesammenføringer.«

Så er det, at jeg godt vil bede fru Pia Kjærsgaard om klart og tydeligt over for Folketinget at redegøre for, om der – hvis vi nu vedtager det forslag, fru Pia Kjærsgaard er med til at stille – vil komme en eneste familiesammenføring mindre. Vil det forslag, Fremskridtspartiet er med til at stille, hvis vi vedtager det, betyde en eneste familiesammenføring mindre? Det synes jeg Fremskridtspartiets vælgere har krav på at få at vide. Eller er det sådan, at Fremskridtspartiet vil give uhemmet adgang til tusindvis af familiesammenføringer med det forslag, man har stillet i dag?

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg synes, det havde været langt mere på sin plads, hvis de to ordførere havde taget stilling til det helt konkrete forslag, jeg stillede om en folkeafstemning. Kunne jeg ikke godt få lov at høre, hvad Enhedslisten og hr. Arne Melchior og også meget gerne, hvad andre partier mener om det forslag, som jeg stillede her om, at man sendte lovforslaget ud til en folkeafstemning?

Jeg skal sige til hr. Søren Søndergaard, som forsøgte hele formiddagen at få svar på det samme spørgsmål fra Venstre og De Konservative, at vi har lavet betænkning sammen med Venstre og De Konservative. Jeg skal 100 pct. henholde mig til, hvad fru Birthe Rønn Hornbech sagde i formiddags – hvis hr. Søndergaard hørte efter.

Så vil jeg godt sige til hr. Arne Melchior, at nu skal jeg pludselig til at dokumentere. Nu vender hr. Arne Melchior sandelig tingene på hovedet. Det er ganske flot gjort, men hr. Arne Melchior

er afsløret. Det, man gør, og det, man har gjort i ganske mange år over for enhver, som tillod sig at have en anden mening end den, Folketingets flertal havde, er at mistænkeliggøre dem. Man kalder dem fremmedhadere, man lader dem dukke sig, fordi det nok ikke er så formålstjenligt med de meninger, de har om en stramning af udlændingelovgivningen.

Der har jo aldrig nogen sinde været så meget debat i det her samfund om nazisme og fremmedhad og racisme, helt bevidst lavet til lejligheden, som efter at vi begyndte at diskutere de her ting meget mere åbent, end vi gjorde før i tiden. Man gør det koldt og kynisk for at få folk til at lukke munden, for hvis der er noget, som anstændige, ordentlige mennesker ikke ønsker at blive sat i sammenhæng med, så er det den linje, der står for det fremmedfjendske, det racistiske eller det, der er værre. Man har koldt og kynisk fra statsmagtens side spekuleret i – ved ganske mange initiativer herinde, ganske mange bevilninger – at oplyse folk om, at nu skulle de mene noget andet.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Pia Kjærsgaard bringer endnu en gang folkeafstemningstemaet på bane og vifter os om næsen med lister, som endnu ikke er udfyldt med de mange navne, som fru Pia Kjærsgaard regner med kan tilvejebringes her i Folketinget.

Jeg synes, det er ynkeligt, at fru Pia Kjærsgaard appellerer til Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre, Socialdemokratiet, Enhedslisten og SF, som hun nu ved er uenige med hende, i stedet for at appellere til de partier, som hun i denne sag allierer sig så heftigt med, nemlig Venstre og De Konservative. Jeg synes, at det ville være rart, hvis vi her kunne få en appel fra fru Pia Kjærsgaard til Venstre og De Konservative om at skrive under på de lister vedrørende folkeafstemning. Måske kan vi så være så heldige, at vi kan få gentaget den afvisning af en folkeafstemning om flygtningeproblemet, som i hvert fald De Konservative så klart gav udtryk for før jul.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Fru Pia Kjærsgaard spørger om CD's syn på en folkeafstemning. Det er jo almindelig kendt, at CD ikke er tilhængere af folkeafstemninger undtagen i meget specielle tilfælde, hvor det grundlovsmæssigt på grund af suverænitetsaf-

givelse osv. er nødvendigt. Det har vi argumenteret for masser af gange, og det gælder også på dette her område. Jeg tror slet ikke på, at der kan stilles et spørgsmål, man kan svare ja eller nej til ved en folkeafstemning. Det skal jeg komme tilbage til under min ordførertale; jeg har ikke tid til mere her og nu.

Så var der spørgsmålet om at kalde folk for racister, fremmedhadere, nazister osv. Fru Pia Kjærsgaard brugte udtrykket, at *man* gør, og *man* gør. Da jeg havde den ære at være minister for offentlige arbejder, frabad jeg mig, at personalet brugte udtrykket man undtagen i ganske særlige tilfælde, for der er ikke noget mere ansvarsforflygtigende og uforpligtende ord end man. Hvem er disse man?

Jeg har oplyst her fra talerstolen, hvilke to personer her i landet jeg har kaldt for racister. Jeg har ikke engang kaldt pastor Krarup fra Seem ved denne betegnelse – og jeg har for øvrigt stillet op til debatter med ham, så det er også usandt, at vi ikke stiller op. Men hvem er disse man, der har kaldt hvem?

Det er usandt, det er en nonsenspåstand for at mistænkeliggøre anderledes tænkende. Fru Pia Kjærsgaard kan mene, hvad hun vil. Jeg har aldrig kaldt hende ved nogle af de grove skældsord, som hun påstår, og derfor vil jeg tillade mig at sige, at det simpelt hen er usandt.

Og så lige, nu der er blevet spurgt om familiesammenføringer: Jeg har her tallene fra Danmarks Statistik om familiesammenføringer i de senere år. I 1988 drejede det sig om 1.216 personer, i 1989 2.092, i 1990 1.826, i 1991 1.665, i 1992 2.113 og i 1993 1.255. Hvad er det for noget overhovedet at føre debat om? Er det et problem for Danmark? Når det har været på sit højeste, har det været lige ved 2.000 om året, og i 1993 – det er altså det sidste tal, jeg har – har det været 1.255. Er det noget problem for nogen danskere eller for Danmark i det hele taget? Det er det overhovedet ikke.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg opfatter denne debat om familiesammenføringer lidt, som om den bliver ført imellem hr. Søren Søndergaard og hr. Arne Melchior, og det synes jeg er o.k.

Så vil jeg godt sige til hr. Arne Melchior: Man siger fra Folketingets talerstol, og jeg skal citere, hvad hr. Arne Melchior nu sagde: Jeg – og det var hr. Arne Melchior – har ikke engang kaldt pastor Søren Krarup for racist, og heller ikke fru Pia Kjærsgaard.

Tak for tilliden! Må jeg så sige til hr. Arne Melchior: Der ligger bl.a. de antydninger i hr. Arne Melchiors argumentation, som jeg synes ganske enkelt er for ringe. Der var mange ting, som jeg ikke engang ville kalde hr. Arne Melchior for, som jeg ikke kunne drømme om at gøre, men der ligger de antydninger i hr. Arne Melchiors argumentation, som er så firkantede, og som siger utrolig meget.

Må jeg så sige til fru Elisabeth Arnold med hensyn til en folkeafstemning: Jeg vil godt appellere til alle. Jeg kan bruge underskrifter fra alle, der overhovedet vil skrive under, og også hr. Jacob Haugaard, hvis det skulle være.

Det, det drejer sig om, er jo, at det er det her lovforslag, der bliver sendt ud til folkeafstemning. Det må jeg også sige til hr. Arne Melchior, der havde misforstået det. Det er dette lovforslag, der bliver sendt ud til folkeafstemning efter grundlovens § 42.

Jeg har den opfattelse, at uanset om man er enig i Fremskridtspartiets synspunkter, eller man er uenig i, hvordan den afstemning bør falde ud, kan man da godt skrive under. Det kunne være – jeg tror ikke på det, men det kunne jo være – at den faldt ud til fru Elisabeth Arnolds og hendes partis fordel, men lad det dog komme an på en prøve. Jeg ønsker bare sandheden og at høre den af den danske befolkning.

Hvad med Øresundsprojektet, fru Elisabeth Arnold? Det kan vi jo godt være enige om at sende ud til en folkeafstemning; men det er måske noget andet, fordi Det Radikale Venstre ligesom Fremskridtspartiet ikke går ind for Øresundsprojektet. Det er for galt af politikere, at det kun er de synspunkter, de selv er enige i, der kan sendes ud til folkeafstemning. Fremskridtspartiet er tilhænger af folkeafstemninger.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg havde det ligesom hr. Arne Melchior. Jeg var lidt forundret over den brede pensel, hvormed fru Pia Kjærsgaard beskyldte os andre for at have kaldt andre mennesker racister. Jeg tror aldrig, jeg har brugt udtrykket om noget menneske.

Jeg har den grundholdning, at hvis man forstår racisme som den ene races mereværd i forhold til den anden, så tror jeg faktisk ikke, der er racisme i Danmark. Den er i hvert fald så minimal; det drejer sig om ganske få mennesker. Noget andet er, at der kan være tale om noget diskriminering af folk, der er anderledes, men

egentlig racisme er der efter min grundholdning ikke her i landet. Derfor synes jeg, det ville være rart, hvis fru Pia Kjærsgaard konkretiserede sin brede kritik.

Så startede hr. John Vinther sin ordførertale med at konstatere, at han og jeg var enige på ét punkt, nemlig at der nok ikke kom meget nyt frem.

Jeg kan nu meddele fru Pia Kjærsgaard, at der er et punkt til, hvor Hr. John Vinther og jeg er enige. Og det er holdningen til, hvorvidt man skal sende udlændingepolitikken til folkeafstemning.

Jeg vil gerne citere fra debatten den 15. december 1994 - det er Folketingets forhandlinger, side 1853 - hvor Det Konservative Folkepartis gruppeformand, hr. Hans Engell, sagde:

»Her vil jeg gerne svare meget klart, at Det Konservative Folkeparti ikke vil medvirke til, at vores flytningepolitik eller vores udlændingelovgivning sendes ud til folkeafstemning.

Vi finder helt klart, at udformningen af flytningepolitikken i Danmark er et ansvar for de politiske partier, for Folketingets medlemmer.«

Og han sluttede med at sige:

»Vi har selv en klar politik, som vi gerne vil møde vælgerne med, men vi tager også som parti ansvaret for de beslutninger, som det nu engang må være Folketingets ansvar at tage stilling til.«

Det er en udtalelse, jeg og mit parti er 100 pct. enig i.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg havde ikke misforstået fru Pia Kjærsgaards spørgsmål om folkeafstemninger. Jeg var godt klar over, at det var dette lovforslag, fru Pia Kjærsgaard gerne ville have ud til folkeafstemning, og det meddelte jeg at CD er imod, ligesom vi er imod folkeafstemninger om motorveje eller faste forbindelser eller TV2 eller -3 eller -4.

Jeg mener, at det er uparlamentarisk, jeg vil næsten sige udenomsparlamentarisk, at så snart et problem bliver meget vanskeligt, så siger de politikere, der har påtaget sig ansvaret: Nå nej, det må vi hellere bede vore vælgere om at afgøre.

På den måde tager man jo aldrig selv det alvorlige ansvar, som man er valgt til at tage. Der er tit valg her i Danmark, og vælgerne kan verfe os ud, hvis de mener, at vi gør forkert vedrørende Øresund, i udlændingeproblemer eller andre problemer. Men det dér med folkeafstemninger

- jeg har så tit redegjort for, hvorfor vi er imod det. Og jeg er altså enig med fru Dorte Bennedsen og med hr. John Vinther.

Med hensyn til, hvem der kalder hvem for hvad og hvornår, så kan man selvfølgelig misforstå, hvis man vil. Jeg kalder ikke engang fru Pia Kjærsgaard for en racist; i så fald kunne der måske være lidt i fru Pia Kjærsgaards påstand. Men det starter jo med fru Pia Kjærsgaards anklage mod alle og enhver, der mener det modsatte af det, hun mener. Vi har aldrig nogen sinde kaldt hende eller hendes meningsfæller for nazister, racister eller lignende. I den forbindelse svarer jeg så og nævner to navne for at sige, at selv dem, jeg er mest modstander af i denne konkrete sag, kunne jeg ikke drømme om at kalde nazist eller racist. Selv dem! Og det går ikke på deres personer, men det går på, at de er de stærkeste modstandere af det standpunkt, jeg her har den ære at repræsentere.

Derfor har jeg ikke sagt noget nedsættende om nogen. Og fru Pia Kjærsgaard kan ikke i dag og ikke om 5 år dokumentere, at hendes påstand om, hvad man kalder hvem, overhovedet har bund i virkeligheden. Det er et ikkeargument.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning, og så skal vi se at få sluttet de korte bemærkninger og komme tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er glad for, at fru Pia Kjærsgaard gav det eksempel med Øresundsbroen, som man kunne sende til folkeafstemning. For det er nemlig efter min mening et eksempel på en sag, som netop er egnet til at blive sendt til folkeafstemning.

Det, der adskiller spørgsmålet om Øresundsbroen og så den sag, vi diskuterer i dag, er, at her drejer det sig om enkeltpersoners skæbne. Og dér må vi sige fra Enhedslistens side, at så kan vi altså ikke sende et sådant spørgsmål til folkeafstemning. Men når det drejer sig om sager vedrørende EU, hvor der jo er en fast etableret praksis for, at det afgøres ved folkeafstemning, og når det drejer sig om f.eks. Øresundsbroen og givetvis også en lang række andre sager, er Enhedslisten naturligvis med på at sende disse ting til folkeafstemning. Det vil jeg gerne være med til at give tilsagn om.

Men lige netop i denne sag står vi altså med et tilfælde, hvor det drejer sig om enkeltpersoners skæbne. Der må Folketinget så tage det ansvar,

det er, og så må den demokratiske kontrol i forhold til vælgerne altså hvile på, at vi står til ansvar over for vælgerne, når der bliver valg. Så må vi sige til vælgerne: Vi har gjort sådan og sådan. Og så må vælgerne tage stilling til, om de synes, at vi har gjort det godt og rigtigt.

Det er i hvert fald vores holdning, og derfor må jeg meddele fru Pia Kjærsgaard, at vi ikke kan skrive under på hendes blanketter.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det Radikale Venstres holdning til folkeafstemninger kan man aflæse ved at se på vores deltagelse i folkeafstemninger op igennem tiden, og vi har bestemt været med til at tabe mange folkeafstemninger, som vi selv har ønsket afholdt. Så det argument mener jeg ikke rigtig fru Pia Kjærsgaard kan bruge. Det er ikke således, at vi udelukkende ønsker folkeafstemninger om sager, hvor resultatet er givet på forhånd.

I denne sag er jeg helt enig med hr. Keld Albrechtsen. Det drejer sig om enkeltpersoners skæbne. Det føler vi ikke skal ud til endevending i en offentlig debat. Derimod mener jeg, at Øresundsbroen er et glimrende eksempel på en sag, der burde komme til folkeafstemning. Det har vi også støttet; der var ikke stemmer nok, sådan er reglerne, og det må vi bøje os for.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Alle lovforslag drejer sig om enkeltpersoners skæbne i større eller mindre grad. Sådan er det jo i Folketinget, at faktisk alt, hvad vi taler om, alt hvad vi debatterer, og alt, hvad vi vedtager eller forkaster, drejer sig om enkeltpersoner.

Nej, det, man vil, er, at alene denne lovgivning vil man med djævelens vold og magt ikke have ud til folkeafstemning. Det er det, det drejer sig om. Men når der er ting, som man godt kunne tænke sig faldt fordelagtigt ud i forhold til de holdninger, ens parti står for, så vil man gerne. Det er udemokratisk, hvis man ikke siger, at det gælder alle emner, uanset hvilken holdning ens parti har.

Jeg skal så minde om, at den paragraf, Fremskridtspartiet har brugt – og det er bare for at der ikke skal opstå nogen misforståelser – drejer sig stadig væk om et ja eller nej til det lovforslag, som bliver debatteret i dag. Det er ikke en direkte udlændingelovafstemning, det er ja eller nej til det forslag, som vi har brugt megen tid på at debattere, som vi har brugt lang tid på i det

hele taget, og som efter Fremskridtspartiets mening betyder utrolig meget for Danmark fremover. Det kan man sympatisere med eller ej, men det er det lovforslag, den danske befolkning skal sige ja eller nej til.

Men jeg vil godt sige, at der kan være andre, lukkeloven f.eks. Hvis nu regeringen skulle få held til at få et eller andet flertal for en ny, umulig lukkelov – for den kan jo aldrig blive god, medmindre den bliver afskaffet – synes jeg da også, at det var et emne, men det er måske mindre noget om enkeltpersoners skæbne. Nu skal man nok ikke bruge så stærke ord om det, men det er i virkeligheden den samme paragraf i grundloven, man kunne bruge til at sende det ud til en folkeafstemning.

Jeg skal ikke gøre mere ud af hr. Arne Melchior's argumentation. Jeg orker det simpelt hen ikke. En gang imellem kan hr. Arne Melchior såmænd godt vinde på ord og ord og ord.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

En kort bemærkning til fru Anne Baastrup og én til hr. Keld Albrechtsen, og så forsøger vi at komme tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu, hvor fru Pia Kjærsgaard gentager sit ønske om en folkeafstemning, et ønske, som også kom frem under anden behandling, vil jeg gentage SF's synspunkt.

Vi tager udgangspunkt i den undtagelsesbestemmelse om folkeafstemninger, der er indeholdt i grundloven, nemlig at indfødsretslovgivning ikke kan sendes ud til folkeafstemning.

Denne lovgivning, som er til debat nu, drejer sig om – tror jeg nok – 16.826 mennesker. Man kan sætte navn på samtlige mennesker. Den er i princippet at ligne med indfødsretslovgivningen.

Det er derfor SF's holdning, at der ikke er grundlag i grundlovens principper for at sende den til folkeafstemning, og dertil kommer også, at jeg synes, at den debat, vi havde under andenbehandlingen, og den debat, vi har haft i dag, til fulde viser, at der ikke er behov for, at lovgivningen omkring de bosniske flygtninge skal ud til folkeafstemning.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning, og selv om vi skulle forsøge at komme tilbage til ordførerrækken, så blev der altså markeret fra

fru Pia Kjærsgaard, og fru Pia Kjærsgaard får den sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes ærlig talt, at det er meget, meget urimeligt, når fru Pia Kjærsgaard direkte beskylder os for, at når vi ikke ønsker en folkeafstemning, skulle det være på grund af frygten for at tabe den.

Jeg vil gerne give fru Pia Kjærsgaard et eksempel, som kan belyse, at dette ingentunde nogen sinde er vores motiv. Da vi i sin tid her i Folketinget drøftede EF-pakken, var der en regering, som sagde ja til denne EF-pakke. Der var faktisk et flertal i Folketinget, som sagde: Den vil vi ikke have, denne EF-pakke. Vi stemte den ned.

Derefter syntes den daværende Schlüter-regering, at der skulle være en folkeafstemning. Man ville appellere til vælgerne. Vi, der tilhørte flertallet i Folketinget, sagde: Det her er et spørgsmål, som vælgerne ved en folkeafstemning bør afgøre, og vi er indstillet på, at det må gå til folkeafstemning.

Fra VS's side – jeg havde den ære dengang at repræsentere VS i Folketinget – gik vi ind og sagde: Vi vil til syvende og sidst, når denne sager ender i Folketinget, stemme, som vælgerne har stemt, for at sikre, at folkeafstemningsresultatet bliver respekteret.

Vi gjorde også, som vi havde lovet, selv om det var overordentlig ubehageligt, for vi stod jo i den situation, at vi havde tabt folkeafstemningen. Det var aldeles forfærdeligt. Men man skal i hvert fald ikke komme og sige, at vi er bange for at spørge vælgerne ved en folkeafstemning. Det vil jeg bede fru Pia Kjærsgaard om at lægge sig på sinde.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er altså åbenbart den holdning, Enhedslisten har i dag, og som VS havde dengang. Det har jeg taget til efterretning. Jeg tror stadig væk, det drejer sig om angsten for selve spørgsmålet om udlændingelovgivningen.

Men må jeg så sige til fru Anne Baastrup: Nej, nej, nej, det drejer sig bestemt ikke om indfødsret. Det her drejer sig om lovforslag nr. L 86. Det kunne lige så godt have heddet lovforslag nr. L 22 eller noget helt andet. Det er det, det drejer sig om.

Men det er selvfølgelig interessant, hvis fru

Anne Baastrup sammenligner det, vi vedtager i dag, med indfødsret. Det åbner jo næsten for en helt ny debat her i folketingsalen, men jeg skal nok lade være med at føre an i den. Men det har intet, intet, intet med indfødsret at gøre, som er et spørgsmål, man ikke kan sende ud til folkeafstemning. Det er lovforslag nr. L 86, det er det, der skal til folkeafstemning.

Så må jeg sige til fru Elisabeth Arnold, at på et tidspunkt var den tidligere radikale leder, udenrigsminister Niels Helveg Petersen, meget interesseret i en grundlovsændring, og han slog den ene gang efter den anden på, at skulle vi have en ny grundlov, så skulle der være adgang til flere folkeafstemninger, og direkte adspurgt svarede hr. Niels Helveg Petersen, at også udlændingspørgsmålet kunne egne sig til en folkeafstemning. Men der er det igen det dér, at man indimellem snyder befolkningen; man er ikke altid helt ærlig i sit parti i forhold til argumentationen udadtil. Men det var rent faktisk, hvad der blev sagt.

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Pia Kjærsgaards ønske om at få underskrifter til folkeafstemning om dette lovforslag behøver hun ikke at præsentere for Det Radikale Venstres medlemmer af Folketinget. Hun vil ikke få en eneste underskrift på sin liste fra os.

Jeg har ikke i dag hørt noget svar fra hverken Venstre eller De Konservative, som jo er fru Pia Kjærsgaards allierede i denne sag. Hr. Hans Engell fra Det Konservative Folkeparti gjorde kort før jul os alle sammen den tjeneste at oplyse os om, hvordan De Konservative stillede sig til denne sag, og det var en klar afvisning. Jeg er spændt på at høre, om Venstre har taget stilling i mellemtiden, eller om man fortsat lurepasser.

Sidst vi havde dette lovforslag til behandling – det var kort før jul – fik Folketinget rigtig dårlige anmeldelser. Vi fik mange reaktioner fra pressen og fra befolkningen om, at det var en følelsesladet, en ubehagelig debat, en hadefuld debat, og at alle djævlene kom frem på rad i den meget lange og meget ubehagelige debat, som fyldte Folketingets dagsorden den dag.

I dagbladet B.T. var der den 17. december en leder, der havde overskriften »Hadets dag«, og der var et enkelt afsnit, som jeg vil tillade mig at citere. Der stod:

»Det nye omkring *Hadets Dag* er, at de tre borgerlige partier langt om længe har vist mod til at tage debatten – uden hensyn til blodtrykket hos de små partier, RV og CD.«

Dagbladet B.T., som normalt er et borgerligt orienteret blad, konstaterer altså, at det fortrinsvis er Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet, som nu omsider har taget mod til sig til at tage debatten.

Det Radikale Venstre har haft det mod længe. Vi har taget debatten i årevis, og jeg har pålagt mig selv i dag for ikke at blive for følelsesladet at trække mit blodtryk så langt ned som overhovedet muligt.

Jeg beklager Venstres og De Konservatives nye rolle sammen med Fremskridtspartiet. Jeg beklager, at Venstre og De Konservative har forladt den linje, de senest fulgte så smukt op ved den lov, som hr. Hans Engell satte sit navn under i 1992.

Det er mig ubegribeligt, hvordan det er gået til, at Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet har fået store dele af offentligheden til at tro, at det er dem, der står fast, og at det er os andre, der løber fra vore løfter, når det rent faktisk forholder sig stik modsat: Vi holder loven, vi holder den lov, hr. Hans Engell skrev under på. Hr. Hans Engell har fortrudt. Og det, vi nu gør, er at sørge for, at de, der ikke får asyl, men som ikke kan sendes hjem inden for yderligere 2 år, kan blive her.

Dette lovforslag er ikke fremsat for at genere danskerne. Det er ikke fremsat for at ødelægge Danmark eller dansk kultur. Det er ikke vores opfattelse, at et samfund med en befolkning, hvoraf mere end 90 pct. er danskere i mange generationer tilbage, med nogen rimelighed kan kaldes et multietnisk samfund. Sådan er Danmark ikke, men vi har minoritetsgrupper i samfundet, og det er på flertallets præmisser, disse minoritetsgrupper skal leve iblandt os.

Dette lovforslag er fremsat og bliver vedtaget for at mindske de skadevirkninger, der er blevet påført de udlændinge, de ulykkelige mennesker, der sidder i asylcentre. Det er fremsat og bliver vedtaget for at give nyt håb til dem, der er fordrevne familievis, og som derfor ikke skal familiesammenføres, fra etnisk udrensede landsbyer i det tidligere Jugoslavien. Lovforslaget bliver vedtaget for at sætte punktet for den uvished, vi selv har været med til at påføre de asylsøgende og dermed stillet dem ringere end andre asylsøgende, der kommer til vores grænser.

Den ventetid, der har været, siden lovforslaget blev andenbehandlet, har jeg bl.a. brugt til at møde nogle af de asylsøgere, der sidder rundt omkring i vores flygtningecentre, og det, der fremgår klart, er, at jo længere tid der går med

uvished om lovgivningsgrundlaget, jo længere tid der går med uvished om fremtiden, jo mere vokser frustrationerne, jo mere vokser vreden, jo mere vokser magtesløsheden. Den vrede, som rettelig burde rettes mod dem, der har fordrevet de pågældende personer fra deres landsbyer, den vrede vendes mod os danskere, som tager imod de pågældende flygtninge, hvis vi ikke sørger for at bringe ventetiden og den ulidelige uvished til ophør.

Dette vil ske nu, når vi vedtager lovforslaget her ved tredje behandling, og Det Radikale Venstre støtter helhjertet lovforslaget.

Søren Søndergaard (EL):

Det er rigtigt, at det er svært at sige noget nyt om indholdet i flertallets lovforslag. Man kan jo sige, at flertallets lovforslag har vist sig at holde sig særdeles godt her hen over juledagene og nytårsdagene, og det er faktisk præcis lige så frisk og brugbart på nuværende tidspunkt, som da det blev fremsat.

Vi kan jo konstatere, at det forholder sig lidt anderledes med oppositionens forslag, idet oppositionen jo har ændret på sit forslag.

Men jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at knytte et par ord til debatten om nogle af de generaliseringer, der har været. Vi har oplevet flere eksempler på dem, og f.eks. hørte vi i formiddags fru Birthe Rønn Hornbech, som forklarede os, at soldater, politifolk, nødhjælpsarbejdere og andre, som sætter livet på spil i det tidligere Jugoslavien, føler sig forhånet på grund af den danske flygtningepolitik.

Da vi så havde diskuteret det lidt, blev det til, at der var nogle, der følte sig forhånet. Og det er klart, det vil jeg da i hvert fald ikke betvivle, at der er nogle, der føler sig forhånet. Men det er jo bare noget helt andet. Det er altså en generalisering, som ikke kan holde.

En anden generalisering, som vi har oplevet i debatten, og som har været noget mere udbredt – og desværre også er blevet anvendt utrolig meget i læserbreve af, man kan vel nok sige, stærkt fremmedhadske karakter – er påstanden om, at de 18.000 bosniske flygtninge formentlig ville blive til 30.000 eller 50.000 på grund af familiesammenføringerne. Det var et synspunkt, som den forhenværende udenrigsminister, hr. Uffe Ellemann-Jensen, fremkom med i sine udtalelser omkring andenbehandlingen, at det var en risiko.

I forbindelse med andenbehandlingen – nu var hr. Uffe Ellemann-Jensen ikke til stede un-

der den debat, men der var andre fra Venstres folketingsgruppe – efterlyste jeg gentagne gange dokumentation for, at det forholdt sig sådan. Den dokumentation kom desværre ikke, men der er nogle, der har undersøgt det siden, og der er så kommet en dokumentation om emnet her i forbindelse med nytåret.

Det viser sig så, at der ikke er 18.000 bosniske flygtninge i Danmark; der er 16.415. Det viser sig også, at disse ikke kan blive til 30.000 eller 50.000, hvis de får familiesammenføringer, men at de har omkring 1.000 pårørende, som har krav på familiesammenføring. Det vil sige, at tallet kan stige fra 16.415 til 17.415. Og det er jo en noget anden historie end den, som vi udokumenteret fik, da debatten kørte omkring andenbehandlingen.

Derfor synes jeg da, at det kunne være rart – specielt fordi jeg har bemærket, at hr. Uffe Ellemann-Jensen har været ude i pressen omkring jul og efterlyst en saglig debat om det her emne – hvis hr. Uffe Ellemann-Jensen gik herop og sagde: Ja, det var altså nogle forkerte oplysninger; det beklager jeg, og jeg beklager især, at de er blevet brugt til at sprede en fuldstændig uberegtiget frygt og mistanke i forhold til de bosniske flygtninge. Det ville være at give et bidrag til den saglige debat, at sådan åbenlyst grundløse, havde jeg nær sagt, men i hvert fald åbenlyst fejlagtige, forkerte indslag i debatten blev fjernet.

Men ellers kan man jo sige, at debatten – også den folkelige debat – mest har handlet om boliger. Den har handlet om: Er der arbejdspladser nok? Den har handlet om: Er der uddannelsespladser nok? Den har handlet om retten til familiesammenføring. Og det er jo lige præcis derfor, at jeg i hvert fald synes, at det er en lille smule interessant, at det konkrete forslag, som Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet stiller i denne sammenhæng, lige præcis vil betyde nøjagtig det samme antal krav til arbejdspladser, nøjagtig det samme antal krav til boliger, nøjagtig det samme krav til antal uddannelsespladser, og det vil betyde nøjagtig den samme ret til familiesammenføring.

Jeg vil da ikke klandre Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet for, at de går ind for det. Det ville da være utrolig forkert, hvis man har den holdning, jeg har. Jeg synes da, det er glædeligt, men jeg synes bare, at man så skal sige det klart, at det altså ikke er dér, forskellen er i forhold til det her. Det er ikke sådan, at hvis man vedtager Venstres, De Konservatives og

Fremskridtspartiets forslag, vil man få mindre familiesammenføring, vil man få et mindre behov for boliger, mindre behov for arbejdspladser eller mindre behov for uddannelsespladser.

Det var lige præcis det, der var interessant i forhold til den diskussion, som fru Pia Kjærsgaard – oven i købet Fremskridtspartiets politiske ordfører – fører sig frem med så sent som i dag i dagbladene med argumenter om, at man skal undgå familiesammenføringer. Derfor skal man stemme imod regeringens, SF's og Enhedslistens forslag, og så fremsætter man selv et forslag, der vil betyde nøjagtig den samme familiesammenføring. Jamen det er jo næsten at sige, at hvis det er den type folkelig debat, man ønsker, så har det ikke meget med debat at gøre, så er det jo hetz, og så er det usandheder. Og det synes jeg måske ikke er så hensigtsmæssigt.

Men til sidst: Hvad drejer denne her diskussion sig om? Ja, den drejer sig om, hvor længe vi skal fastholde de bosniske krigsflygtninge i en usikker situation.

Enhedslisten har været med til at lave et kompromis, der betyder, at det i værste fald bliver i 4 år. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at det for Enhedslisten er alt for længe. Vi var imod bosnierloven; vi har den opfattelse, at folk, der er tvunget til at flygte fra krig og elendighed, har ret til at få deres asylsag behandlet, og derefter, hvis de får asyl, eller hvis de ikke kan sendes tilbage, har de ret til at blive integreret i det danske samfund. Det mener vi i øvrigt også giver de bedste muligheder for, at de senere kan tage hjem. Men det er altså vores opfattelse; den er vi ikke kommet igennem med, men vi har fået lagt et låg på op til maksimalt 4 år.

Og hvad er det så, VKZ vil? Ja, de vil have et loft, der hedder 7 år. Man kan så kombinere med en årlig kontrol. Man kan formulere VKZ' slogan lidt kort på denne her måde: Man kan sige, VKZ ønsker, at flygtninge skal gøres til indvandrere, men først om 7 år.

Afslutningsvis vil jeg godt sige, at for Enhedslisten har det været afgørende i denne debat at gå ind og være med til at lave en konkret forbedring for de bosniske flygtninge. Vi synes, de har været i en utrolig vanskelig situation, og vi er glade for, at det er lykkedes at skabe et flertal for en forbedring, også selv om vi gerne havde set en forbedring, som havde været større.

Arne Melchior (CD):

Jeg tør ikke udelukke, at der i forberedelsen til dette lovforslag er sket nogle fejl. Der kunne – jeg kan ikke overse det, jeg har ikke haft mulighed og har heller ikke haft pligt til at følge det – måske have været forhandlet tidligere, måske anderledes, måske med flere, altså kommunerne. Jeg tror ikke, det havde ændret noget, men jeg kan ikke bestride – men det ved ministeren selv meget mere om – at der kunne have været forhandlet anderledes. I hvert fald kan man mene det og synes det.

Men selv hvis det skulle forholde sig sådan, da at gøre den gruppe af mennesker, loven her drejer sig om, og som er totalt skyld- og ansvarshavende for dette eventuelle kritikforhold, til katebald og til – og det er faktisk ikke for meget sagt – en art gidsler for vor uenighed om sådanne formalia og samtidig erklære, at herefter er der indtrådt et helt nyt kapitel i danmarkshistorien vedrørende udlændinge- og flygtningelovgivning, det mener jeg er at drage nogle konsekvenser, som er alt, alt for vidtgående.

Jeg savner stadig svar fra hr. John Vinther og sådan set også fra fru Birthe Rønn Hornbech om, hvad der forstås ved, at man ikke må integreres i en ventetid af x antal år.

Jeg spurgte tidligere i en af mine korte bemærkninger, om det var meningen, at de skulle indespærres. Hvis de skal have lov til at bevæge sig i samfundet, kan der vel ikke ske andet end en integrationsproces, og mange af kritikerne af den danske udlændinge- og flygtningepolitik kritiserer jo netop, at de ikke integreres hurtigt nok og ikke godt nok. Det var jeg inde på tidligere med hensyn til sproget.

Hvad er det, der ligger i dette, at de godt må være her, men de må endelig være stemplet som flygtninge, som værende anderledes? De må endelig ikke gå op i mængden af danskere, for så kunne det være, at de kunne føle sig som normale, trykke mennesker, og det kan vi altså ikke have, for de er jo flygtninge, og det skal de altså mindes om. Helst hver dag, men mindst én gang hver uge.

Vi havde jo sådan et tilfælde med et næsehorn, der vistnok blev kaldt Brutalis. Det blev altså importeret til Danmark og fik sådan et bur at være i, og så trivedes det ikke, og så var der nogle, der besluttede at sende det ud igen. Den afgørelse er da muligvis rigtig. De folk, der har forstand på det, må jo netop tage stilling til det. Men her er altså ikke tale om næsehorn, og her er ikke tale om dyr, og her er ikke tale om gods

eller varer, som man sådan tager og sender frem og tilbage, men vi kan da vente 7 år, så skal vi allernådigst tage stilling til, om de må blive her i 9 år og 11 også.

7 år, det er altså tiden for at blive dansk statsborger. Det er ikke tiden for at få lov til at være her.

Men det er altså ikke en værdig måde at behandle mennesker på, som om det var lagervarer, man sådan kunne sætte på en truck og køre frem og tilbage, alt efter hvordan det nu passer bedst i produktionsmønsteret.

Heldigvis har vi alle i medierne i de senere uger og efter denne udsættelsesforretning af lovforslaget set mange eksempler, både i de trykte og de elektroniske medier, på mennesker og grupper af mennesker, også – som jeg tidligere på dagen var inde på – borgmestre, men ikke mindst familier, personer, som har sagt: Disse mennesker er velkomne hos os. Vi rydder loftetagen eller øverste etage på vores parcelhus, vi rydder nogle værelser. Der er masser af kommunalfolk, politikere, almindelige borgere, vælgere, foreninger og grupper, som har sagt, at disse mennesker er velkomne. Og det tror jeg nok svarer meget fint til den almene danske standard.

Jeg skal så komme med en undskyldning til fru Pia Kjærsgaard. Jeg tog faktisk munden for fuld i formiddags, da jeg sagde, at Danmark er på ottendepladsen i Europa. Danmark er på femtepladsen i Europa, og dér regner jeg så ikke Israel med, det skal jeg komme tilbage til. Vi er på femtepladsen med hensyn til modtagelse af flygtninge i forhold til befolkningstallet, og de, der ligger foran os, er Tyskland, Sverige, Østrig og Schweiz. Jeg beklager at have givet en forkert oplysning; det tal, jeg har her, er for perioden 1983–94; dog slutter statistikken i 1994 i nogle lande i september, i nogle lande i oktober, men det er bagatelforskelle.

Så vil jeg gerne vende mig til spørgsmålet om at være indvandrerland. Der er nogle, der har stået her og slået ud med armen og sagt: Skal Danmark være et indvandrerland? Det ønsker mit parti i hvert fald ikke, er det blevet sagt fra såkaldt borgerlig side. Var det måske et emne for fru Pia Kjærsgaards folkeafstemning? Ønsker du, borgeren, at Danmark skal være et indvandrerland? Det kan man vel ikke spørge om, for hvad bliver så definitionen på, hvad et indvandrerland er? Hvor mange procent eller hvor mange personer i absolutte tal skal der til, før et land er et indvandrerland?

Og hvordan går det egentlig indvandrerlande, altså dem, der virkelig er det i stor stil? Ja, USA er jo det helt store og klassiske eksempel. Men må jeg ikke minde om, at Israel, som jeg altså så ikke regner med til Europa, i de sidste 5 år har modtaget 560.000 flygtninge. Israels befolkning er totalt på størrelse med vor 560.000 flygtninge! I de samme 5 år er ledigheden faldet fra 10 pct. til 7,5 pct., og bruttonationalproduktets stigning er på højde med fjernøstlige lande. Så er det egentlig så skrækkeligt, om vi var et indvandrerland?

Men hvad det angår, skal jeg henvise til tal fra Danmarks Statistik om, hvor mange indvandrede det er, vi har. Den statistik, jeg på den korte tid har kunnet skaffe, drejer sig godt nok kun, om jeg så må sige, om ikkedanske statsborgere. Der var i slutningen af 1994 3,6 pct. udenlandske statsborgere i Danmark. Det vil altså sige, at de 96,4 pct. er danske statsborgere, og de, der har fået det her i de senere år gennem lovgivning om indfødsret, har jo fået det med noget, der ligner 90 pct. af Folketingets stemmer, så de er altså fuldgældige danskere. Af de dér 3,6 pct., som svarer til 190.000 personer, stammer en tredjedel fra Norden, EU og Nordamerika, og det vil altså sige, at af øvrige indvandrere har vi i størrelsesordenen 125.000 ikkedanske statsborgere her i landet over for en befolkning på 5,1 million.

Jeg må nok have lov at sige: At lave det om til det store nationale problem, som vi jo alle – vi, der går ind for loven – i øjeblikket får breve om og opringninger om: at nu er vi ved at sælge Danmark til udlændinge og alt dette her! Det drejer sig altså om, at 2,4 pct. af befolkningen i Danmark er udlændinge uden for EU og Norden; det må da siges at være en forrykkelse. Altså, når jeg siger forrykkelse, så mener jeg næsten noget med forrykt, fordi det må siges at være ubrugeligt som argument imod loven i dag at sige, at dermed udsættes Danmarks kultur, Danmarks integritet, Danmarks homogenitet i fare på nogen måde.

Jeg mener, at de tal, jeg her har fremlagt, viser dette. Og jeg vil altså ikke græde over, at der i Danmark er mennesker af forskellig herkomst, det være sig racemæssigt, det være sig sprogmæssigt, det være sig religionsmæssigt.

Dem, jeg er bange for, det er fanatikerne, det er fundamentalisterne, men mange af dem, der er kommet her som flygtninge, er netop dem, der er flygtet fra fundamentalisterne i deres landes regeringer, og det er derfor, de kommet her til.

Dette, at vi er forskellige, dette, at vi endog er meget forskellige kan lige så godt og vil oftere tjene til inspiration og fornyelse. Et sundt træ, en sund rod kan godt tåle podning, og der er ikke tidligere kommet indvandrerbølger til Danmark, som vi efter en generation eller to har ærgret os over forekom, og jeg er fuldt overbevist om, at det vil heller ikke ske i det her foreliggende tilfælde.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Nu hørte jeg ikke, om hr. Arne Melchior i sin statistik sagde udlændinge eller flygtninge, det hørte jeg faktisk ikke. Men jeg har altså en anden statistik, end hr. Arne Melchior har.

Skal vi ikke bare være enige om, at vi så må have de helt korrekte tal fra Retsudvalgets side, og det er i hvert fald sikkert, at jeg ikke forstår, at hr. Arne Melchior kan være så skråsikker, for jeg har prøvet det i flere år. Det er meget, meget svært, og det ved embedsmændene, der har med Retsudvalget at gøre i hvert fald. Men jeg skal gøre et forsøg, og jeg skal gøre det uden polemik og ud fra et ærligt hjerte, så vi i hvert fald kan se på, hvad de faktiske kendsgerninger er.

Jeg har en statistik, der er lavet af Europarådet, Europa-Parlamentet og Dansk Flygtningehjælp, og den ser ganske anderledes ud end den – ja, hr. Arne Melchior må godt se den, for jeg har den faktisk med – hr. Arne Melchior henviser til. Der ligger Danmark i toppen, men det kan vi få frem i dagens lys.

Så er jeg sikker på, at hr. Arne Melchior kender meget mere til forholdene i Israel, som hr. Arne Melchior fremførte, end jeg gør. Men det, som det jo også drejer sig om, er, hvordan forholdene er i Danmark, f.eks. på det sociale område. Man kan jo ikke bare sådan over en bred bank sammenligne de forskellige lande og så sige, at så er forskellene i øvrigt ens.

Nu sagde hr. Arne Melchior, at arbejdsløsheden var faldet i Israel, og det skulle så være på grund af udlændingene eller flygtningene – jeg fik ikke rigtigt fat i det – men det kan man jo dårligt påstå om Danmark. Det er jo faktisk sådan, at op mod 90 pct. af flygtningene i Danmark i dag ikke har arbejde. Det er jo den slags konkrete ting, man skal forholde sig til i vores land: Hvordan er forholdene i Danmark? Det er jo dét, danske politikere skal forholde sig til, og ikke lige præcis et eller andet stjerneland, hvor det nu på det område åbenbart er bedre, end det

er i Danmark. Vi er nødt til at sige: Hvordan er forholdene for danske borgere? Hvad er det, danske politikere skal tage stilling til i forhold til de borgere, de er valgt af?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Må jeg først oplyse, at det, jeg nævnte om tallene i Israel, har jeg såmænd fra Weekendavisen, der udkommer i dette land hver fredag. Bladet havde her ved juletid – jeg kan ikke huske, om det var en hel eller to helsider, der blev brugt til en artikel til klargøring af de forhold. Så dem har fru Pia Kjærsgaard også haft adgang til. Og jeg har ikke sagt, at det er det, vi skal dømme ud fra. Men jeg har vel lov til at sige det, når der som et skrækbillede spørges: Skal vi være et invandrerland?

Så var det, jeg stillede to spørgsmål. Hvad er definitionen på et indvandrerland? Det har fru Pia Kjærsgaard selvfølgelig ikke svaret på. Det havde jeg heller ikke forventet. Det andet spørgsmål er, at så er det vel tilladt at henvise til, at andre lande, som er udpræget og mængdemæssigt store invandrelande, altså ikke har haft skade af det. Det var kun det, jeg ville sige med det.

Og så vil jeg gerne citere fra dagens Det Fri Aktuelt. Der er der en økonom, som siger: »Vi har det som konserverede varer, der får lov til at rådne op på et lager«. Jeg forstår ham godt og også hans kone, som er doktor i gynækologi, og som har været så heldig at få et arbejde som føl på den gynækologiske afdeling på Frederiksberg Hospital. Men det er altså for det første frivilligt, og for det andet er det ulønnet. Er det værdigt?

Jeg ved godt, at der er mange af de sultende, flygtende og lemlæstede borgere rundt omkring i verden, som har det meget værre, end hun har det. Det ved jeg da godt, og vi kan ikke hjælpe dem alle sammen. Men er det værdigt, at vi får udført arbejde af dertil egnede uddannede mennesker, som så arbejder gratis for os, fordi vi altså har nogle bestemmelser, der siger, at der skal være flygtningestatus. Og så må vi endelig ikke glemme, at de altså er en klasse, et trin, en hel etage under os. Det er da uværdigt. Det tror jeg selv fru Pia Kjærsgaard kan indse.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Der har i debatten om dette lovforslag været flere, der har efterlyst et nationalt kompromis. Om det vil jeg godt sige, at sådan et lavede vi for to år siden. Det lavede vi i december 1992.

Dengang skete der nemlig det, at Folketingets viljer bøjede sig imod hinanden i løsningen af et meget vanskeligt problem.

Problemet bestod i, at der var krig i Europa, og vi skulle beslutte os til, hvordan vi her i landet skulle tage vores del af ansvaret.

Folketingets partier ville noget forskelligt på det område, men viljerne, bortset fra Fremskridtspartiets, bøjede sig imod hinanden. Det, der er sket, er, at her, hvor vi står og skal indløse det nationale kompromis, her, hvor vi skal stå ved vores ansvar, så melder Venstre og De Konservative pas. Så løber man fra det nationale kompromis.

Når jeg godt har villet tage det udgangspunkt, så er det, fordi det kan forekomme en smule ejendommeligt, at man nu forsøger – og jeg vil godt medgive med et vist held – at skildre det for befolkningen, som om det er den, lad mig bare kalde det meget beskedne lovgivning, vi nu har til behandling i dag, der er årsagen til, at sagen om asylsagsbehandlingen starter.

Derudover vil jeg godt sige, at vi jo har forsøgt at forhandle med Venstre og De Konservative om dette her, men de var under ingen omstændigheder interesseret.

Det var der måske ikke noget mærkeligt i, for de havde jo allerede underløbet det nationale kompromis. Det havde de gjort ved selv at fremsætte et lovforslag her i Folketinget, der netop var udtryk for, at de ville fratage de bosniske krigsflygtninge retten i endnu 1 år og måske op til 7 år til at få deres sag behandlet.

Jeg synes, at det skal være fuldstændig legalt i politik at skifte mening, selvfølgelig skal det det. Derfor ville det vel nok have været velgørende, hvis f.eks. fru Birthe Rønn Hornbech stille og roligt havde sagt: Ja, det mente jeg dengang, da vi lavede kompromiset, men det mener jeg altså ikke mere. Jeg mener, at det i mellemtiden er blevet så åbenbart for mig, at nu kan jeg ikke mere stå ved det.

Det kunne man have haft respekt for. Det tror jeg også at mange mennesker ville have forstået. Jeg tror i virkeligheden også, at der er mange, der spørger sig selv: Hvad skal vi dog med den skingre stemmeføring? Hvad skal det til for? Hvad med alle de klodsede forsøg, der har været fra Venstre og De Konservative på at skabe kæmpedrama om denne i virkeligheden forholdsvist beskedne lovgivning? Og dér henviser jeg til fru Birthe Rønn Hornbechs indlæg. Det var dér, hvor det blev sagt, at det var en historisk dato, og at der var tale om, at fra i dag ville Danmark blive et andet land.

Jeg vil godt lige minde om, at den lov, vi har til behandling nu, har én hovedpointe, nemlig at tage stilling til, hvordan man regulerer vilkårene for de bosniske krigsflygtninge, som får afslag på asyl, og hvor vi såmænd i al sin enkelhed sætter en overgrænse for, hvor lang tid de endnu kan blive på en midlertidig opholdstilladelse, hvis krigen ikke slutter i Bosnien inden for de kommende 2 år - eller for at være helt præcis 2 år efter, at asylsagerne er blevet behandlet.

Jeg tror, at vi kunne have sparet befolkningen for megen forvirring omkring alt dette her, hvis man i stedet for blot havde sagt: Vi har skiftet mening; det er noget andet, vi ønsker nu.

Jeg synes også, at man må stille sig selv spørgsmålet: Hvad skulle vi egentlig med hele det dramatiske nummer med at samle underskrifter for at få tredjebehandlingen udskudt? Der kunne Venstre og De Konservative jo simpelt hen blot have brugt den paragraf i forretningsordenen, der siger, at der skal tre fjerdedeles flertal for at give en dispensation fra tidsbestemmelserne. Det vil sige, at beslutningen om, hvorvidt det skulle have været tredjebehandlet før jul, sad Venstre og De Konservative med i forvejen. Det har på intet tidspunkt været nødvendigt at samle underskrifter, men ikke desto mindre satte man hele dette drama i gang.

Jeg tror, at mange spørger sig selv: Hvorfor skulle vi dog have al denne kunstige dramatik? For det, det drejer sig om, er, at beslutningen som sagt blev truffet for 2 år siden. Det, der er tale om nu, er, at vi regulerer de praktiske forhold omkring det.

Så har fru Birthe Rønn Hornbech også været inde på en lang række påstande - i øvrigt, vil jeg godt lidt stilfærdigt sige, af forholdsvis selvmodsigende karakter - i forhold til, at kommunerne overhovedet ingen indflydelse ville få på dette her, og at der under alle omstændigheder var store skred, og jeg ved ikke, hvad det var, der var tale om.

Kommunerne er med. Der er lavet en række udvalg i medfør af loven. Nogle af dem har allerede startet deres arbejde. Et af dem er et integrationsudvalg, og dér sidder Kommunernes Landsforening med. Dette udvalg har en generel opgave, nemlig i højere grad at sikre en ordentlig integration af udlændinge her i landet, men den første opgave, man har taget fat på, er det, der har med bosnierne at gøre.

Der er også et bosætningsudvalg, og dér sidder Kommunernes Landsforening naturligvis

også med. Så er der et økonomisk udvalg, der ser på de økonomiske konsekvenser af lovgivningen, og dér sidder Kommunernes Landsforening også med.

Så det er mere end blot det at sende en ting til høring. Kommunerne er rent faktisk direkte involveret i udførelsen af de konkrete bestemmelser, der får det her til at virke i praksis. Det er jeg meget tryk ved.

Jeg mener i øvrigt også, at hvad angår den måde at nærme sig problemerne på, som vi har oplevet her i den seneste tid, gående på, at det bliver en katastrofe, det kan ikke lade sig gøre, det er umuligt at finde boliger, og det er umuligt at finde undervisningspladser og jobtræning og alt dette her, vil jeg kun sige, at jeg tror, man skulle afholde sig fra forsøg på det, der vel er hensigten, nemlig selvopfyldende profetier.

Vi kan se, at der er en lang række forskellige muligheder i forbindelse med bosætningen. Nogle af dem er allerede så småt begyndt at gå i gang. Det er det, der har at gøre med bosætningen, som nu bliver forberedt i et samarbejde mellem Røde Kors og statsamterne.

Dér sagde fru Birthe Rønn Hornbech noget, som jeg godt vil anholde, nemlig at der skulle være forskel på de oplysninger, der gives fra Folketingets talerstol og i fjernsynet eller andre steder. Nej, det er der ikke. Det, der har været sagt fra Indenrigsministeriet, altså fra min side om det spørgsmål, har hele tiden været, at vi har fået indberetninger fra statsamterne, der går på, at man regner med i løbet af det første halvår af 1995 at have skaffet plads til 4.000-5.000 mennesker.

Det er egentlig et meget godt eksempel at blive klog af; for det gør man så i den offentlige debat til, at regeringen har påstået, at vi havde skaffet 4.000-5.000 boliger. For det første har vi aldrig påstået, at vi har skaffet dem, men at det er skøn, som man givet ude fra statsamterne. Og for det andet er der ret stor forskel på at tale om pladser, dvs. mennesker, der skal bo i boligerne, og boligernes antal, eftersom der bor en 8-10 mennesker i hver bolig. Jeg synes, det er et ganske interessant eksempel på den kunstige dramatik, man forsøger at skabe omkring det.

Endnu et eksempel, som flere andre også har været inde på her i debatten: Hr. Uffe Ellemann-Jensen forbløffede befolkningen, og mange blev uden tvivl også dybt forskrækkede, da han sagde, at familiesammenføring til de bosniske krigsflygtninge ville få katastrofale følger. Det ville være så katastrofalt, at de 17.000 ville blive

til en 30.000-50.000 mennesker. Hvorfor skal vi dog have den slags påstande? Det er jo undersøgt; man har jo spurgt bosnierne selv, hvor mange af de familiemedlemmer, de har efterladt tilbage i landet, der kunne falde ind under de her regler. Mon ikke de er nærmere til at vide det selv, end hr. Uffe Ellemann-Jensen er? Og hvad lød svaret dér? 80 pct. svarede, og tallet var 753. Dvs. at hvis 100 pct. havde svaret, så ville det være lige i underkanten af 1.000.

Jeg synes, at man må spørge sig selv: Med hvilket formål forsøger man at skabe fuldstændig falske billeder i befolkningen af, hvad det er for en opgave, man står over for? Det er næppe for at skabe medspil, det er næppe for at skabe en mulighed for, at de mange, mange gode menneskelige og faglige kontakter, alt det, der også foregår i foreningsregi, skal få lov til at blomstre yderligere.

Så kom fru Birthe Rønn Hornbech med en lille erindring fra en tv-udsendelse for 1½ år siden, forstår jeg. Dér skulle fru Birthe Rønn Hornbech have sagt i forbindelse med en privatskole, der var begyndt at optage bosniske elever, at det var en solstrålehistorie, og jeg skulle have sagt, at det var på kanten af loven. Deri skulle der ligge et fældende bevis for et eller andet. Jeg synes, det meget godt illustrerer én ting, nemlig at det var rigtigt, at det var på kanten af loven, men hvad gjorde vi? Vi gjorde solstrålehistorien lovlig. Det var nemlig det, der skete dengang, da vi lavede vilkårsforbedringerne, og som vi til dyb forbløffelse oplevede at Venstre og De Konservative sammen med Fremskridtspartiet stemte imod.

I det hele taget – jeg kan slet ikke nå at opremse dem alle – var der utrolig mange selvmodsigelser i Venstreordførerens indlæg. F.eks. sagde fru Birthe Rønn Hornbech: Vi anerkender friere vilkår. Hun sagde også, at det dog var fuldstændig urimeligt, at man skulle være bundet til alle mulige regler. Hvorfor kunne asylansøgere dog ikke bare søge ud på arbejdsmarkedet? Og en lang række andre ting.

Det var præcis det, vi stemte om for ½ år siden. Dengang var Venstre og De Konservative i gang med at male sig væk fra det nationale kompromis; man var begyndt at male sig op i en krog. Man stemte imod alt det, der nu – om end i lille målestok – har været med til at skabe lidt bedre vilkår for de bosniske krigsflygtninge. Det ville man ikke være med til, og derfor er der en – vil jeg godt sige – forholdsvis falsk tone i en række af de ting, der er blevet sagt under Venstreordførerens indlæg.

I øvrigt kan jeg oplyse, at det er lykkedes allerede nu at ændre meget på hverdagsvilkårene. Jeg har lige fået en ny indberetning om, hvordan det går med vilkårsforbedringerne. I undervisningen eller den faglige træning under aktiveringsprogrammet er der nu 4.929 deltagere, og så er der 1.135 bosniere, der arbejder som frivillige lærere. På arbejdsmarkedskurser – det er f.eks. på AMU-centre – går der 664 bosniere, og i praktiske forløb er der 677. I den særlige jobordning, der er lavet, hvor et job skal have stået ledigt i 3 måneder, før det går til en bosnier, er der 24 i gang, og der er på højskoler og inden for folkeoplysning 1.880, der deltager. Det vil sige, at billedet nu begynder at tegne sig som det, vi godt kan kalde en lidt mere normal tilværelse. Det var det, både Venstre og De Konservative stemte imod, da de havde muligheden for det.

Derfor vil jeg godt slutte mit indlæg med at takke det flertal her i Folketinget, der ikke har villet løbe fra nationale kompromiser, som har stået ved det ansvar, vi påtog os, da regeringen hed VK, og som ikke har villet være med til at skabe en yderligere udmarvende usikkerhed for de bosniske krigsflygtninge. Jeg er glad for, at der trods alt er et bredt flertal for det her i Folketinget.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Der er ikke flere på talerlisten til den her omgang. Vi går til anden omgang.

Dorte Bennedsen (S):

Jeg har flere gange i dag og vistnok til nogles irritation stillet et konkret spørgsmål til Venstre og De Konservative om de herværende bosniere ret til at få børn og ægtefæller hertil, også selv om den situation skulle opstå, at V og K fik flertal for at gøre bosniernes ophold her midlertidigt.

Fra Det Konservative Folkeparti har jeg ikke fået noget svar. Men efter flere forsøg fra min side, så svarede fru Birthe Rønn Hornbech: »Venstre vil ikke modsætte sig, at der i særlige tilfælde kan blive tale om familiesammenføring for denne gruppe.« Altså: ». . . at der i særlige tilfælde kan blive tale om . . .«!

Nu kan man selvfølgelig indvende, at mit spørgsmål er hypotetisk, al den stund der ikke bliver tale om et 7-årigt midlertidigt ophold for denne gruppe. Men baggrunden for, at jeg stædigt har forsøgt at få et svar, er, at jeg gerne ville afdække, at forskellen mellem Socialdemokratiet og partierne bag loven her på den ene side og

så Venstre ikke kun er en uenighed om midlertidigt ophold eller permanent ophold, men at det også er en grundlæggende uenighed i menneskesyn.

Venstre ønsker, at flygtninge i almindelighed – og i denne sag specielt bosnierne – skal være her på tidsbegrænset ophold. Det kan så blive 7 år, det kan blive 8 år, det kan blive 9 år. Og de mener tillige, at disse mennesker, som har måttet flygte, og som i nogle tilfælde har måttet efterlade børn eller ægtefælle, ikke skal have lov til at samles med den nære familie ud over de tilfælde, hvor der gør sig helt særlige forhold gældende.

Det er en behandling af mennesker, som vi ikke kan acceptere. Og jeg må indrømme, at det undrer mig, at partier, der dog normalt gerne vil værne om familien, i denne sag mener, at vi skal sige nej til, at ægtefæller og børn kan samles, når det drejer sig om flygtninge i vort eget land. Vi synes ikke, det er en værdig måde, vi synes ikke, det er en menneskelig måde at behandle denne gruppe på. At tallet så kun er 1.000, er jo for så vidt ligegyldigt. Selv om hr. Uffe Ellemann-Jensen havde haft ret i, at der kunne blive tale om mange flere, så ændrer det ikke ved den grundlæggende holdning, at man skal behandle disse mennesker, så de også har en chance for at få en tilværelse, mens de er her i landet, og med til en tilværelse, en rimelig tilværelse, hører, at man har mulighed for, når det drejer sig om ægtefæller og børn, at være sammen.

Vi har, som jeg gav udtryk for i mit første indlæg, ikke været glade ved den debat, der var i december. Vi synes, der har været mange ejendommelige synspunkter eller påstande fremme. Men vi er glade for, at dette brede – trods alt brede – flertal manifesterer sig ved tredje behandling i dag, så vi kan få givet det endelige signal til denne bosniske flygtningegruppe her i landet om, at nu kender de fremover deres vilkår.

Uffe Ellemann-Jensen (V):

Forløbet af debatten her i dag må føre mig til at rette en meget stærk appel til regeringens leder om at lukke op for en åben og fordomsfri debat om det virkelig problem, nemlig hvordan Danmark i de kommende år bedst muligt skal leve op til sine internationale forpligtelser over for flygtninge.

Indenrigsministeren har lige sagt, at vi jo lavede en slags nationalt kompromis for 2 år siden, og indenrigsministeren mener, at det er

Venstre nu løbet fra. Jeg mener ikke, det er en korrekt fremstilling. Beviset finder jeg i, at vi siger det samme i dag, som vi hele tiden har sagt om midlertidigt ophold. Så vi opfatter det, som om det er regeringen, Socialdemokratiet, der har forladt ånden i den løsning, vi i fællesskab fandt i 1992.

Men i virkeligheden er det jo en ret udsigtsløs debat om, hvem der er løbet fra hvad, og derfor havde vi håbet på, at udsættelsen af denne sag fra december og frem til i dag kunne have ført til en enlig grundig debat om det større og overordnede spørgsmål.

Men der blev lukket af for sådan en debat, både over for Folketingets partier – der var ingen drøftelse overhovedet – og over for kommunerne, der jo på usædvanlig skarp vis har rettet en henvendelse, bakket op af hele bestyrelsen i Kommunernes Landsforening, til ministeren, hvor ministerens håndtering af denne sag er blevet stærkt kritiseret.

Den eneste debat, der var under udsættelsen, var en diskussion af, hvorvidt jeg havde ret i min påstand om, at der kunne opstå store praktiske problemer, når man lukkede op for familiesammenføring, og det er korrekt, at jeg sagde, som indenrigsministeren nævnte det, at det kunne føre til en stigning i tallet til mellem 30.000 og 50.000. Jeg var med vilje så upræcis, for der er ingen, der ved, hvor meget det kan blive, og man må undskyldte mig, men jeg giver altså ikke meget for en undersøgelse, hvor man på forhånd spørger en del mennesker, hvad de vil gøre, hvis de får mulighed for det, i en sag som denne. Så skal vi ikke blive enige om, at der ikke er nogen af os, der ved, hvilke tal der kan blive tale om her.

Jeg får en fornemmelse af, at det, ministeren har ønsket at gøre, har været at lukke af for debat. Og den fornemmelse bekræftes også, når jeg nu skal høre ministeren bebrejde Venstre og for øvrigt også Det Konservative Folkeparti, at vi jo ikke har villet være med til at forbedre forholdene for de mennesker, der opholder sig her midlertidigt. Vi stemte jo imod sidste år, siger ministeren.

Jamen ministeren ved, for ministeren har læst betænkningen, at vi på det tidspunkt stemte imod, fordi det drejede sig om at lave disse forbedringer som led i asylansøgninger, men at vi udtrykkeligt sagde i betænkningen, at vi gik ind for forbedringer af forholdene. Men ministeren har brugt kræfterne på at skabe konfrontation.

Jeg kan have forståelse for, at det er svært for

Socialdemokratiet at tage sådan en diskussion, men hvis man i stedet for åben debat vælger at skælde ud og drage andres motiver i tvivl, skabes der jo kunstige skel imellem partierne og i befolkningen.

Denne sag må ikke få lov til at splitte befolkningen. Men det gør den, hvis ikke vi tager den åbne debat, for så polariseres synspunkterne, og vi kommer længere og længere bort fra hinanden. Det er regeringens ansvar – og det siger jeg direkte til statsministeren – at lukke op for den debat, der skal hindre, at udviklingen går den vej.

Det er jo ikke alene de 16.000-17.000 bosniske flygtninge, det drejer sig om. Det er de mange, mange flere, der sidder rundt omkring i dag i verdens flygtningelejre og gerne vil andre steder hen, og det er de måske uhyggeligt mange fremtidige flygtninge, som vi kan vente fra et uroligt Europa og en urolig verden. Det er den virkelighed, vi skal forholde os til, og her må vi tage stilling til, helt overordnet, om vi virkelig gavner flest muligt ved at tage et begrænset antal og give dem et permanent ophold.

Hvad så med alle de andre? Vi kan jo ikke lave hovsaløsninger, hver gang et problem trænger sig tæt ind på os. Vi kan ikke blive ved med at lave palæstinenserlove, bosnierlov. Skal vi senere lave tjetjernerlov? Algerierlov? Elfenbenskystlov? Og jeg kunne blive ved.

Jeg tror, at det, der kan samle danskerne, er ønsket om at gøre det så godt, vi kan, for flest muligt. Giv dem et midlertidigt ophold i så stort tal så længe, de vil være her, så længe de ikke kan vende hjem eller kan drage andre steder hen. Det er det, der ligger i asyl. Det er, hvad Venstres ordfører igen og igen har sagt, og selvfølgelig vil de mennesker ikke få det så godt som dem, der bor permanent i Danmark, men vi kan give dem den tryghed, der ligger i asylbegrebet, og i bevidstheden om bred, folkelig opbakning i værtslandet.

Så lad os få debatten. Lad skældsordene og mistænkeliggørelsen ligge, for den bedste tryghed, vi kan give de mennesker, vi vil hjælpe, er, at vi bliver enige om, hvordan vi bedst muligt kan hjælpe dem.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg har under hele debatten med forventning set frem til det indlæg, hr. Uffe Ellemann-Jensen måtte forventes at komme med, men jeg er lidt skuffet.

Hr. Uffe Ellemann-Jensen siger, at vi ikke kan lave hovsaløsninger og snart en palæstinenserlov, snart en bosnierlov. Jamen hvem var det, der lavede bosnierloven for 2 år siden? Var det ikke den nuværende partileder for Det Konservative Folkeparti ud fra en regering, som hr. Uffe Ellemann-Jensen var med i?

Selvfølgelig er det dejligt, hvis man kan forudse, hvad der vil ske om x år. Der kan også en dag komme en halv milliard afrikanere til Europa – vist kan der så; der er ikke så langt over Middelhavet på visse steder.

Men livet er nu ikke anderledes hverken i familier eller i virksomheder eller i samfund, end at man ofte stilles over for at måtte tage stilling til og finde løsninger på problemer, efterhånden som de opstår, fordi ingen har disse overhøjner, der sætter dem i stand til at vide, hvad der sker om 3 eller 13 år.

En ting til. Hr. Uffe Ellemann-Jensen sagde, at det ikke var særlig frugtbart at diskutere, hvem der har svigtet hvad.

Det er det måske ikke, men det er dog ikke uvigtigt, om det er den ene eller den anden, der har svigtet.

Jeg har fra dagens nummer af Jyllands-Posten et citat, og jeg har sammenlignet oplysningerne heri med betænkningen fra for 2 år siden. Artiklen her er af Simon Andersen og hedder »Politikere tog nyt standpunkt«, og jeg vil tillade mig at læse op af den. Der står:

»Af loven om de bosniske flygtninges midlertidige opholdstilladelse fra 1992 fremgår det, at den midlertidige ordning kun skal vare to år – herefter skal de bosniske flygtninge have ret til at søge asyl. Både Venstre og De konservative stemte for loven.

To års-kravet er uddybet i en betænkning fra Folketingets Retsudvalg. Den blev afgivet 17. november 1992 – med underskrifter fra bl.a. Venstres Inge Dahl-Sørensen og Birthe Rønn Hornbech samt Henning Grove og Helge Adam Møller fra De Konservative.

Heraf fremgår det udtrykkeligt, at »der er dog sat en maksimumsgrænse på to år for udskydelsen af behandling af ansøgningen om asyl« – »udlændingemyndighederne skal senest efter to år« behandle asylansøgningen, og endelig hedder det, at »der dog er sat en øvre tidsmæssig grænse på to år for, hvor længe asylsagsbehandlingen kan udskydes.«

Jeg har valgt at læse dette op fra Jyllands-Posten for ikke at blive beskyldt for at have plukket tendentiøst fra en betænkning.

Vil hr. Uffe Ellemann-Jensen eller andre fra V og K forholde sig til, om det ikke er dem, der svigter ting, de skrev under på og stemte for for 2 år siden?

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

»Venstre mener det samme i dag som i 1992.«
Det udsagn kan vi andre jo kun tage til efterretning. Den eneste, der kan udtale sig autoritativt om det, er selvfølgelig Venstres formand.

Men vi andre kan til gengæld stille et spørgsmål, og det er lidt i samme boldgade som det, hr. Arne Melchior var inde på: Hvorfor i alverden stemte Venstre så for 1992-loven?

Jeg erkender, at 2-års-maksimum for udskydelse af asylsagsbehandling ikke var med i det lovforslag, hr. Hans Engell fremsatte som justitsminister. Jeg erkender, at jeg som mit partis ordfører var stærkt medvirkende til, at det kom ind; det ansvar påtager jeg mig glad og gerne. Men Venstre og De Konservative stemte for forslaget. Det er fuldstændig umisforståeligt, hvad der står i det. Sagsbehandlingen kan maksimalt udskydes i 2 år, og derefter skal der asylsagshandles.

Derfor synes jeg, at hr. Uffe Ellemann-Jensen, når han siger, at partiet mener det samme i dag som i 1992, skylder os en forklaring på, hvorfor man stemte for forslaget i 1992, og om man har gjort det med den bagtanke, at når tiden kom og løftet skulle indfries, kunne man sige: Nå skidt, vi mente det ikke!

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Vi i Venstre, der kender juraen, har aldrig bestridt, at der efter ordlyden af det forslag, der blev vedtaget dengang, stod, at asylsagsbehandling kan udsættes maksimalt 2 år. Det har vi aldrig i Venstre bestridt, for vi kan godt læse indenad.

Det, vi har sagt, er, at vores forudsætninger og fru Dorte Bennedsens bemærkninger her i salen dengang var, at så må vi se, hvad der er sket, når de 2 år er udløbet. I de interne forhandlinger, som vi havde om og om igen - for hr. Hans Engell indkaldte jo om og om igen, indtil vi blev enige - lå det jo, at vi alle håbede, at krigen var slut længe inden.

Hvis det var så åbenbart allerede dengang, at det stod helt fast, at den midlertidige opholdstilladelse aldrig kunne blive forlænget, så vil jeg gerne spørge, hvorfor indenrigsministeren den

ene gang efter den anden sagde til mig, ligesom det blev sagt i tv: Nu skal vi huske at stå sammen om, at opholdet er midlertidigt.

Hvorfor gik indenrigsministeren ud så sent som en måned før, bomben sprang, og sagde til den ene avis efter den anden, at indenrigsministeren var mest stemt for at forlænge den midlertidige opholdstilladelse? Når både indenrigsministeren og fru Dorte Bennedsen vidste, at forudsætningen for os hele tiden var midlertidigt ophold, for det er det for alle asylsøgere og flygtninge for os, hvorfor sagde man det så ikke rent ud til os? Hvorfor skulle vi høre det i Danmarks Radio?

Det var fra den dag, at det gik skævt med samarbejdet, vil jeg gerne sige til statsministeren. Det er derfor, jeg nu sætter min lid til statsministeren, for alle ved, at jeg i hvert fald forsøgte at have både et nært politisk og for så vidt også personligt forhold til indenrigsministeren. Jeg inviterede indenrigsministeren til konferencer, for at vi kunne fortælle vore egne Venstrekommuner og -borgmestre, hvor vigtigt det var, at vi, landets to store partier udsprunget af folkelige bevægelser, der har de store tal derude i kommunale råd, arbejdede sammen i denne sag.

Men det gik galt på det tidspunkt, da man i dagspressen udtalte, at nu kan de søge asyl alle sammen, uanset at man kendte vores forudsætninger. Jeg vil gerne vende tilbage.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Det bliver der sikkert mulighed for.

Jeg giver ordet til fru Dorte Bennedsen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg er ganske enig med fru Birthe Rønn Hornbech i, at da vi forhandlede 1992-loven, håbede vi alle intenst, at den 2-års-frist aldrig blev aktuel, fordi vi selvfølgelig helst havde set, at der var blevet fred i området.

Men det er ikke korrekt, når fru Birthe Rønn Hornbech siger, at det lå i luften, at vi så måtte se, hvad der skete i de 2 år. Mit indspil i den debat var, at jeg ønskede en 1-års-regel; jeg bøjede mig så, da forslaget om en 2-års-regel kom på bordet. Der er vel ikke nogen, der har været i tvivl om, at Venstre - det må man lade Venstre, at det er sagt ret klart gennem årene - ønsker midlertidighed også for andre flygtninge. Et sådant ønske kan man have, og så går man ind i et kompromis: man stemmer for en lov, der siger

maksimal udskydelse i 2 år. Det er denne konkrete lov fra 1992. Men så kan det da ikke nytte noget, at man kommer og siger: Jamen vores principielle holdning er, at det skal være midlertidigt, og uanset om vi nu har stemt for, at det her kun måtte vare i 2 år, mener vi faktisk fortsat, at det skal være midlertidigt, og at vi fortsat skal kunne udskyde. Sådan leger man da ikke, må jeg sige til hr. Uffe Ellemann-Jensen. Jeg vil gerne have ét år, andre ville slet ikke have noget, og så blev det en 2-års-frist. Det var et kompromis, vi alle bøjede os for og stemte for i 1992. Og det er det, Venstre nu ønsker at løbe fra.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Den debat, vi har oplevet både her i dag og i forbindelse med førstebehandlingen og andenbehandlingen af dette lovforslag, afspejler problemernes omfang. Debatten viser også på godt og på ondt, at vi har at gøre med en sag, som mange har markante meninger om. Det gælder ikke bare her i Tinget, men det gælder selvsagt også i hele den danske befolkning.

Jeg kan godt forstå, at mange er bekymrede; nogle er måske også utrygge for Danmarks fremtid i en verden med flygtningestrømme, som hr. Uffe Ellemann-Jensen også var inde på det. Vi har jo trods alt et fælles ansvar for det, vi har bygget op, og dermed også meget at værne om.

Bekymringerne er bl.a. kommet til udtryk i debatten i avisernes læserbrevsspalter. Et af de synspunkter, man ofte møder, er jo: Hvordan skal vi have råd til at indsluse 18.000 bosniske flygtninge i det danske samfund? Burde vi ikke hellere koncentrere os om vore egne, koncentrere os om de ældre og de syge, som har behov for pleje og behandling?

Det aspekt er jeg glad for ikke har været fremhævet så kraftigt i dag. Jeg fornemmer, at vi trods alt her er nogenlunde enige om, at vi kan løse begge spørgsmål. Det er muligt at tage fat på, som vi har gjort det, en langsigtet løsning af de opgaver, vi står over for på flygtninge- og udlændingeområdet, uden at det skader velfærdssamfundet og de grupper, vi også skal støtte og beskytte i Danmark.

Med andre ord: Det er ikke et spørgsmål om enten-eller. Vi kan ikke stå af og lade være med at yde hjælp til mennesker, der er flygtet fra krig og konflikter, og som søger beskyttelse hos os. Vi skal naturligvis hjælpe, når vi er forpligtet hertil, men vi skal først og fremmest gøre det, fordi vi er humanistisk indstillet, et fredeligt og velstillet land og må være forpligtet til det.

Derfor ville jeg gerne her for min part slutte med en meget stor opfordring også til Venstre og De Konservative. Det ville være godt, når afstemningen i dag er overstået, at vi kunne samle vore kræfter om tre hovedlinjer i dansk udlændinge- og flygtningepolitik.

For det første at vi gør alt, hvad vi kan for både i europæisk politik og på anden måde at yde vort bidrag til at ændre forholdene i de pågældende lande, før de bliver til egentlige flygtningestrømme. Det ved jeg godt der ikke er den store uenighed om, men det er vigtigt at få understreget.

For det andet at vi også er enige om at sætte ind for at hjælpe flygtningene i nærområderne. Det har den danske regering lagt megen vægt på, som indenrigsministeren ofte har understreget det; det er en linje, der selvsagt skal fortsætte.

For det tredje at vi på trods af uenighed om enkeltheder kan manifestere, at vi er parat til at hjælpe de mennesker, som søger tilflugt og beskyttelse i Danmark, helst kombineret med et bredere europæisk samarbejde om den store opgave, men alligevel også i bredere enighed i Danmark.

Vi har i regeringen vurderet, at den måde, vi bedst kan hjælpe de bosniske krigsflygtninge på, er at give dem en ordentlig og anstændig tilværelse, mens de venter på, at den ulykkelige krig kan bringes til ophør.

Her kommer vi til det centrale: Sandheden er jo den, at mange af de bosniske krigsflygtninge ikke nærer noget højere ønske end at kunne få lov til at vende hjem til deres land igen. Den trods alt begrænsede lovgivning, vi vedtager om lidt, er jo ikke en lovgivning, der forhindrer nogen bosnisk flygtning i at vende tilbage til sit hjemland, så snart det overhovedet bliver muligt, og efter eget ønske. Der er intet i det, vi har vedtaget og vil vedtage, der hindrer nogen bosnisk flygtningefamilie i at vende hjem, når de overhovedet har mulighed for det. Der er derimod en lov, som sikrer, at de får bedre vilkår, mens de er i Danmark.

Derfor min appel også om til Venstre og De Konservative i debatten meget tydeligere at skelne mellem flygtninge og indvandrere. Der er forskel – det ved man jo godt både i Venstre og hos De Konservative – på, om vi taler om indvandrere og flygtninge, der for længst har fået asyl i Danmark, udlændinge i øvrigt og så flygtninge.

Det lovforslag, vi vedtager om lidt, betyder

ikke, at vi giver 17.000 bosniere, som er det rigtige aktuelle tal, livsvarig opholdstilladelse, som dele af oppositionen har været inde på. Det betyder heller ikke, at Danmark bliver omdannet til et multietnisk samfund med helt andre normer og værdier end dem, vi kender i dag.

Må jeg bare foreslå, at man lytter til det, indenrigsministeren sagde, da indenrigsministeren refererede til den seneste vurdering af de bosniske flygtninges ønsker. Må jeg minde om, at over en tredjedel af de bosniske flygtninge ønsker at vende hjem selv på nuværende tidspunkt. Må jeg minde om, at de, der ønsker at blive, først og fremmest tænker på spørgsmålet, om de ønsker at vende hjem til den konkrete bolig, de blev tvunget til at forlade, oftest med en besked på »pak om en halv time« fra de bosniske serbere, når de stod uden for døren.

De bosniske flygtninge i Danmark opfatter det at vende hjem som at vende hjem til det sted, hvor de er født og opvokset, og hvortil mange af dem ikke har mulighed for at komme tilbage.

Jeg synes ikke, man skal være i tvivl om, at når man er i den situation, isoleret, uheldig og naturligvis stærkt optaget af de øvrige familiedemedlemmer dernelde, er der ikke noget stærkere ønske hos dem end at komme tilbage, så snart det er fysisk og menneskeligt muligt, og derfor har vi selvfølgelig muligheder for på tværs af de politiske partier at løfte den opgave, som vi i dag beslutter.

Jeg vil derfor sige til V og K: Når vi om lidt stemmer om og vedtager dette lovforslag, vil jeg opfordre til, at vi ikke gør dette lovforslag til begyndelsen på en ny lang periode, hvor regeringspartierne, Enhedslisten og SF står i den ene side af Folketingssalen og Venstre og De Konservative står i den anden side og råber ad hinanden i flygtninge- og indvandrerspørgsmål.

Vi har været uenige om denne lovgivning. Vi har forskellig opfattelse af forløbet. Jeg deler den opfattelse, indenrigsministeren har lagt frem her i dag. Det får så være. Nu bliver lovforslaget vedtaget om en kort stund. Skal vi nu ikke se og besinde os. Jeg vil opfordre Venstre og De Konservative til at deltage i det meget vigtige praktiske arbejde, der nu forestår med at sørge for, at de bosniske familier kan leve bedre i Danmark. De har også meget at give os, og jeg vil opfordre V og K til at deltage i det praktiske samarbejde i øvrigt på hele udlændingeområdet, for der bliver meget at gøre.

Regeringen og indenrigsministeren har jo

fremlagt et omfattende byudvalgssæt af initiativer – 30 initiativer på hele udlændingeområdet – der alt sammen handler om at tage fat på hverdagens dagligdagsproblemer. 1,6 mia. kr. er der afsat over de næste 3-4 år. En større indsats, også målt over en meget lang periode, har man ikke set.

Lad os prøve at få en dialog i gang. Lad os prøve at forene den med de holdninger, der er vores, og lad os lægge bag os en debat om, hvem der fører det højeste toneleje. Vi deler os i dag. Lad det ikke blive en vedvarende deling på et så afgørende spørgsmål som dette her – derfor appellen.

Det tror jeg den danske befolkning er bedst tjent med. Der er noget, der egner sig til den lille politik. Der er også noget, der ikke egner sig til den. Dette her er et af de spørgsmål, vi er bedst tjent med at prøve at løfte i et bredere fællesskab i salen. Lad os tage fat på det praktiske arbejde. Vi er uenige i dag. Lad os ikke vedblivende være uenige om så centralt et menneskeligt spørgsmål.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil blot sætte lidt yderligere kød og blod på den opfordring, som statsministeren netop kom med. Jeg vil henvise til, at et andet flertal her i Folketinget for ganske få timer siden stemte om et andet vigtigt udlændingepolitisk spørgsmål, nemlig en række opstramninger af asylsagsbehandlingen. Der hed flertallet regeringen, Venstre og De Konservative.

Jamen, samarbejde foregår jo – det illustreres også her i dag – på kryds og tværs, og jeg synes, det er den bedste illustration af, at overskriften på regeringens udlændingepolitik er: stram og humanistisk. Det stramme gjorde vi her tidligere på dagen, det humanistiske kommer nu til udtryk ved den lovgivning, vi skal gennemføre om lidt.

Stramheden skal komme til udtryk i forhold til uhensigtsmæssig brug af reglerne. Det humanistiske skal komme til udtryk i den behandling, vi giver de mennesker, som får tilladelsen og har baggrunden for at få et ophold i Danmark.

Så inden der breder sig den misstemning, at der skulle være nogle meget dybe kløfter i det praktiske arbejde, vil jeg sige, at bare dagen i dag har illustreret, at regeringen både kan lave udlændingepolitik med Venstre og De Konservative og altså også kan lave udlændingepolitik til den anden side. Deraf den lykkelige kombination: stram og humanistisk.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Statsministeren udtrykte håb om, at vi – jeg kan kun tale for Venstre – vil være med i det konstruktive arbejde, når denne lovgivning nu skal føres ud i livet. Som statsministeren ved, er lovens intentioner om den livsvarige opholdstilladelse helt i strid med Venstres intentioner.

Men som statsministeren måske har læst i dagspressen, har vi i Venstre benyttet juleferien til at få en dialog med vore kommunale folk, og jeg kan forsikre statsministeren om, at er der noget, vore kommunale folk ønsker, er det at gå konstruktivt ind i dette her. Men de er meget skuffede. De synes ikke, de har en indenrigsminister; de synes overhovedet ikke, de er blevet hørt. Det er entydige meldinger, de har fået. De er meget bekymrede over, at jeg heller ikke har kunnet svare på alle de spørgsmål, de har stillet til mig, fordi jeg har måttet sige, det var umuligt at få en forhandling herom.

Det, der gør os så bekymrede, er, at vi ikke inden har kunnet tale om den praktiske udmøntning, at vi ikke inden kunne være blevet enige. At Danmark ikke er et indvanderland, er jo ikke det, der er sagen. Og når statsministeren siger, de har ret til at vende tilbage, må jeg spørge: Jamen hvorfor skal de have livsvarig opholdstilladelse? Hvorfor begynder man at tale om, at alle skal ud af lejrene, når jeg har oplysning om, at 70 pct. ønsker at blive der? Hvorfor kunne vi ikke have talt om nogle mere fleksible løsninger, hvor vi ikke laver disse firkantede regler? Vi ønsker ikke regler, vi ønsker tværtimod restriktionerne ophævet.

Nu ved jeg ikke – dette være sagt til statsministeren – om man kan tillade sig at invitere sig selv, men jeg vil i hvert fald meget gerne en dag have anledning til at fortælle om alle de tanker over for statsministeren, som vi i Venstres folketingsgruppe har gjort os om en samlet udlændingepolitik, og det gælder ikke mindst blandt vore kommunale folk, som tigger og beder om en langsigtet planlægning, så de ved, hvordan de kan indrette sig.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Også her har jeg et trøstens ord til fru Birthe Rønn Hornbech. Det samarbejde med kommunerne om den konkrete udformning af alt det, der skal til i hverdagen omkring de bosniske flygtninge, er i fuld gang. Det foregår i arbejdsgrupper, sådan som det nu bedst kan være, når der er tale om nogle meget praktiske spørgsmål.

Der er et fint medspil i arbejdet med de bosniske krigsflygtninge også fra en række af de organisationer, som opgaven er blevet udliciteret til. Det drejer sig om Dansk Flygtningehjælp, det drejer sig om Røde Kors; Mellempfolkeligt Samvirke er også med, og så er der andre af de delopgaver, hvor kommunernes bud på det er helt afgørende. Der sidder Kommunernes Landsforening omkring forhandlingsbordet sammen med boligministerens folk, sammen med Indenrigsministeriets folk og sammen med en række organisationer.

Det står også direkte i bemærkningerne til lovforslaget, at de økonomiske konsekvenser af dette her vil blive særlig udredet. Det sker i en særlig økonomigruppe, hvor Kommunernes Landsforening også sidder med. Vi har også en bemærkning i lovforslaget om, at det skal indgå i de økonomiske forhandlinger, der skal føres med kommunerne til foråret, og det skal det naturligvis, fordi vi på det tidspunkt helt nøje har kunnet gøre op, om der er noget, vi skal kompensere kommunerne for, men der har jo overhovedet ikke været nogen tvivl om – det er sagt helt klart fra starten – at kommunerne skal holdes skadesløse i forhold til løsningen af denne opgave.

Derfor behøver fru Birthe Rønn Hornbech ikke at være så bekymret; kommunerne deltager direkte sammen med dem, der forbereder det i de pågældende ministerier, og jeg har fuld tillid til, at Kommunernes Landsforening også vil sørge for at melde tilbage til de borgmestre, som fru Birthe Rønn Hornbech taler med. Den opgave deltager Indenrigsministeriet også glad og gerne i.

Så ikke blot i det forløb, der allerede har været, hvor masser af kommuner har øvet en fremragende indsats, både Venstreborgmestre og socialdemokratiske borgmestre, om løsningen af denne her opgave, er vi glade for det medspil, der har været. Men jeg er helt sikker på, at når vi nu sidder omkring forhandlingsbordet, vil der om alle detaljerne stykke for stykke – ikke sådan, som det kan aftales i Folketinget, men sådan, som praktikerne kan aftale dem – blive et fint samspil til fordel for en bedre ramme om de bosniske krigsflygtnings tilværelse i Danmark.

På baggrund af de tal, jeg nævnte lidt tidligere med hensyn til, hvor langt man er allerede nu i form af jobtræning, undervisning, følordninger og egentlig faglig træning, er der ingen tvivl om, at den tilværelse, som allerede nu har taget sin begyndelse, på lidt mere normale vilkår for de

bosniske krigsflygtninge gradvis vil gå over i en stadig mere normal ramme, sådan at det ikke er noget med, at der sker forvandlinger fra den ene dag til den anden. Forvandlingen er gået i gang; den startede lige så stille, da vi vedtog vilkårsforbedringerne her i sommer, og nu begynder det at tage form.

Jeg vil godt slutte debatten med at sige, at jeg tror, det er meget afgørende, at de mennesker, der nu opholder sig i vores land, og hvoraf en pæn part har ytret ønske om at vende tilbage – men vi ved også, at der er nogle, der ikke kan vende tilbage, f.eks. fordi der er tale om blandede ægteskaber – bedst muligt bliver bragt i stand til at deltage i et fremtidigt liv dér, hvor det nu kommer til at udfolde sig.

Derfor gælder det om at holde kvalifikationer ved lige, også for dem, der skal vende tilbage. Det er meget afgørende, sådan at det er hele mennesker – også bosnierne – som får lov til at slå rod i vores samfund. Der er også nogle, der rejser til USA, og de skal også være i stand til at få deres tilværelse til at lykkes.

Det gælder selvfølgelig også dem, der vælger at vende tilbage, fordi det nu engang er dér, de føler at deres fremtid ligger, og der er ingen tvivl om, at også nogle af dem, der får asyl i Danmark, alligevel selv vil vælge at vende tilbage, fordi de er bosniere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 67 stemmer (S, SF, RV, EL og CD) mod 52 (V, KF og FP).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 11 til undervisningsministeren:

»Hvad agter regeringen at foretage sig inden for uddannelsessystemet for at gøre de unge mere interesserede i et arbejdsliv som selvstændigt næringsdrivende, og hvad agter regeringen i det hele taget at gøre for at fremme en dansk selvstændighedskultur?«

Af Anders Mølgaard (V) og Frank Dahlgaard (KF) m.fl. (Forespørgslen anmeldt 3/11 94. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/11 94).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg beder om, at der er nogenlunde ro i salen.

Begrundelse

Anders Mølgaard (V):

For langt, for langt ude. Det er måske den strøtanke, der har strejft en og anden god kollega her i Tinget og nogle borgere uden for murene ved første øjekast til titlen på dagens forespørgsel.

Hvorfor skal vores skoler uddanne til noget med den manglende fornyelse af erhvervslivets underskov?

Dette tema hører vel egentlig hjemme i Erhvervsudvalget eller Skatteudvalget. Med en mere gunstig skattepolitik, et mindre bureaukrati, en fair kreditpolitik og gode konjunkturer skulle det hele jo egentlig være i orden, og den skulle være hjemme. Eller er den hjemme?

Jeg tror ikke, den bare er hjemme. Jeg tror i virkeligheden, det er langt ude at tro på, at en ensidig fokusering på skatte- og erhvervs politikken sikrer selvstændighedens livskraft. Det er en holdning, der gør os sneblinde. Det er efter min mening en farlig forenkling af virkeligheden. Det er naturligvis såre naturligt, at en markant forbedret erhvervs- og skattepolitik samt mildere konjunkturer er en central forudsætning for, at flere vælger at hoppe ud fra timetervippen for at blive selvstændige erhvervsdrivende.

Men som forespørgere mener vi, at uddannelsessystemets betydning for vitaliseringen af selvstændighedskulturen er stærkt undervurderet. Talrige undersøgelser, senest DA's interviewundersøgelse af 1.500 unge, påviser en dyb kløft mellem på den ene side en markant og oplyftende stor interesse blandt de unge for at blive selvstændige og på den anden side en stærk følelse blandt de samme unge af at blive svigtet af deres uddannelsesinstitutioner, svigtet, fordi